

Megállapodás született a 2007-2013-as költségvetésről

Elhárult az utolsó akadály is annak, hogy hazánk – a többi felzárkózási támogatásokra váró országgal együtt – jövőre időben hozzájuthasson a strukturális és a kohéziós segélyekhez. Április 5-én ugyanis az Európai Európai Parlamentnek végre sikerült megállapodnia az Európai Tanáccsal és az Európai Bizottsággal az EU 2007-2013-as költségvetéséről. Magyarország a hét év alatt összesen 22,6 milliárd eurós támogatásra jogosult.

Az úgynevezett intézményközi megállapodás három hónapos alkudozás után született meg. A tagállamok ugyanis már a december közepi tanácsülésen kompromisszumot kötöttek, amelyet a bizottság is elfogadott. A parlamentnek azonban számos kifogása volt a tagállamok „véres verejtékkel” megszült javaslatára. Egyrészt kevesellte a főösszeget, másrészt túl merevnek tartotta a támogatások felhasználási módját. Azt mindenki előre tudta, hogy a tanácsból komolyabb plusz összeget nem lehet majd kialakítani, ezért a parlament inkább a felhasználásra, illetve arra koncentrált, hogy tovább erősítse saját költségvetési szerepét. Ezt sikerült is elérnie azzal, hogy a megállapodás részeként, a büdzsé 2009-es felülvizsgálatába a parlamentet egyenrangú partnerként vonják be. Márpedig a felülvizsgálat nem egyszerűen csak a kiadások átcsoportosítását jelenti, hanem alapvető reformfolyamatok elindításával járhat.

A parlament keze a tagállamok közötti alku elhúzódása miatt némileg meg volt kötve. A megállapodás sürgető volt, ugyanis a további késlekedés miatt veszélybe kerülhetek volna az új tagállamok felzárkózási támogatásai. A tanács joggal számított arra, hogy ezekből az országokból érkező képviselők nagy nyomás, gyakorolnak majd a többiekre a megállapodás érdekében. A parlament összességében azonban mégis meg tudta lepni a tanácsot, mivel a vártnál sokkal keményebben harcolt, sőt, nem habozott bevetni az intézményközi megállapodás felrúgásának gondolatát sem. Ez azt jelenthette volna, hogy a hétéves keretköltségvetés helyett évente kellett volna büdzsét készíteni, mégpedig alapvetően a parlament szája-íze szerint.

A tanács végül a parlament által követelt plusz 12 milliárd euró helyett ugyan csak négy milliárdnyi emeléshez járult hozzá, de más számos kérdésben engedett. Sőt, ha úgy vesszük, összesen 6,5 milliárd euróval áll több forrás az EU rendelkezésére a tanács által decemberben elfogadott 862 milliárd euróhoz képest. Ide számolható ugyanis az a 2,5 milliárd eurós plusz hitel is, amelyet az Európai Beruházási Bank (EIB) ad többletként három kulcsterületre: a kutatási-fejlesztési projektekre 1 milliárd euróval jut több, a TEN megvalósítására 500 millióval, a kis- és középvállalatok fejlesztésére (CIP-program) pedig szintén 1 milliárddal. A négy milliárdból a versenyképességi fejezetre 2,1 milliárd euróval jut több pénz, félmilliárd euróval emelkedik a Transzeurópai Hálózatokra (TEN) elkülönített összeg, 800 millióval a diákcserét támogató Erasmus és Leonardo programé, 300 millióval a hetedik kutatási-fejlesztési keretprogramé, és 400 millióval a kisvállalatokat támogató CIP-programé. További 300 millió euróval növelik a Strukturális Alapok támogatását, és 800 millióval a közös kül- és biztonságpolitikáját.

A sürgősségi tartalék kikerül a pénzügyi perspektívából, ennek hétéves, 1,5 milliárdos keretét szükség esetén a kiadási felső határ fölött külön tagállami befizetésekből finanszírozzák. Az adminisztratív kiadások fejezetét pedig úgy igazítják ki, hogy a közösségi intézmények alkalmazottainak nyugdíjjárulékait is be lehessen számítani, ez újabb fél milliárd eurónyi pluszforrást jelent. A rugalmassági alapról ezentúl ha a pénzt nem használják fel, akkor két éven keresztül át lehet vinni azt a következő esztendőre. A parlamentnek sikerült azt is elérnie, hogy a tagállami hatóságok nagyobb felelősséget vállaljanak az uniós büdzsé elköltéséért. Ezt azért szorgalmazták, mert a szabálytalanságokért mindig az uniós intézményeket teszik felelőssé – a korrupció és pazarlás kapcsán a sajtó is mindig Brüsszelt vagy az EU-t emlegeti –, holott a pénzek 80 százalékát az állami szervek költik el.

Van okunk az ünneplésre – szögezte le a megállapodást követően *José Manuel Barroso* bizottsági elnök. Szerinte olyan alku született,

amely nagy előrelépés az előző költségvetési ciklus kereteihez képest, hiszen 75 százalékkal több pénz áll rendelkezésre kutatási-fejlesztési célokra, valamint másfélszeresére nő az élethosszig való tanulás támogatása. Egyúttal azt is kiemelte, hogy az Unió költségvetési elveit 2008-2009-ben felülvizsgálják, s ennek során a Bizottság olyan javaslatot tesz majd, amelyben „nem lesznek tabuk”. Arra az újságírói kérdésre, hogy ez azt jelenti-e, hogy a mezőgazdasági politikát is felülvizsgálják, Barroso határozott igennel válaszolt.

Dalia Grybauskaitė a megállapodáskor is már inkább erre a felülvizsgálatra helyezte a hangsúlyt. Az uniós költségvetési biztos szerint az EU hétéves büdzséjének egész rendszere, ideértve a finanszírozást is, átgondolásra szorul. „Nagyon messze van ez az egész attól, amit az EU ambíciói és az előttünk álló kihívások szükségessé tesznek, ideértve a megegyezés módját is” – mondta.

Grybauskaitė szerint nem jó, hogy a költségvetést jelenleg főleg tagállami befizetésekből finanszírozzák, mert „az így túl közel van a kincstárakhoz, és túl messze van a polgároktól”. A biztos a Bruxinfo beszámolója szerint elzárkózott attól, hogy egy az egyben kiálljon egy önálló uniós adó bevezetése mellett, de utalt rá, hogy a büdzsé 2008-as felülvizsgálatakor olyan javaslatokat fog letenni az asztalra, amelyek között újfajta bevételi források is szerepelnek majd.

Az önálló európai adó gondolata rendkívül kényes politikai kérdés, de nemrég kiállt mellette például *Wolfgang Schäuble* osztrák kancellár, az Európai Tanács soros elnöke, és nem zárkozik el tőle *Kovács László* adóügyi biztos sem – emlékeztet a Bruxinfo. Az EU-nak jelenleg nincs joga hozzá, hogy adót vessen ki, egy ilyen javaslatot így a 25 nemzeti parlamentnek is ratifikálnia kellene, a svédek és a britek azonban úgy félnek attól, hogy az Unió beavatkozásától adózási kérdésekbe, mint a tüztől.

Rockenbauer Nóra

A többletkiadások megoszlása a 2007-2013-as büdzsében

1/a. Versenyképesség	2100
Transzeurópai Hálózatok (TEN)	500
Élethosszig tartó tanulás (Erasmus, Leonardo)	800
7. Kutatási-fejlesztési keretprogram	300
Versenyképesség és innováció (CIP)	400
Szociálpolitika (Progress)	100
1/b. Kohézió	300
Strukturális alapok (területi együttműködés)	300
2. Mezőgazdaság és környezetvédelem	100
Tartalék jövőbeli akciókra (LIFE, Natura 2000)	100
3/b. Állampolgársági ügyek	500
Egészség- és fogyasztóvédelem	200
Európai kultúra és állampolgárság	300
4. Az EU mint globális partner	1000
Szomszédságpolitika (ENPI)	200
Közös kül- és biztonságpolitika	800

Tíz százalékponttal növelik a GDP-t a támogatások

Már szinte a teljes, az első Nemzeti Fejlesztési Terv keretén belül rendelkezésre álló támogatási keretet lekötötték. Március 31-ig több, mint 620 milliárd forintot ítélték meg a győztes pályázóknak. Ebből 528 milliárdra szerződést is kötöttek. A kifizetések is lendületes növekedésnek indultak tavaly nyár óta. A Strukturális Alapok esetében a kedvezményezettek több, mint háromnegyede a versenyszférából kerül ki, elsősorban kis- és közép-vállalkozókról van szó. Ők azonban kisebb értékű projektekkel pályáznak, mint az önkormányzatok, így a támogatásoknak összességében mintegy egyharmadát tudták megszerezni. A segélyek 60 százaléka az önkormányzatoknak és központi költségvetési szerveknek jut, a civil szervezeteknek nyolc százalék maradt. A nagy közlekedési és környezetvédelmi beruházásokra a Kohéziós Alapokból kap pénzt Magyarország. Ezeket az Európai Bizottságnak is értékelnie kell. A Brüsszel által jóváhagyott kilenc magyar projekttel hazánk 2006-ig rendelkezésre álló teljes, 371 milliárd forintos keretet lekötötte. A Kohéziós Alap támogatásával, figyelembe véve a 2000-2004 között rendelkezésre álló ISPA előcsatlakozási támogatásokat is, összesen 24 környezetvédelmi, 9 közlekedési beruházás, és 15 szakmai segítségnyújtási program valósulhat meg. Egy uniós modellszámítás szerint 2004. és 2010. között az első Nemzeti Fejlesztési Terv keretében megvalósuló beruházások 10 százalékponttal növelik a hazai összterméket (GDP) Magyarországon, és idén 60 ezerrel több embernek lesz munkahelye.

Újabb 3,8 milliárd forint vissza nem térítendő támogatás a GVOP K+F pályázat keretén belül

A Gazdasági Versenyképesség Operatív Program kis- és középvállalkozások számára kiírt -Vállalati innováció támogatása (GVOP-2005-3.3.3./02)- pályázat legutóbbi szakaszában, a sorrendben legtöbb pontot elért pályázatok közül 123 db nyert vissza nem térítendő támogatást, összesen 3,8 milliárd forint értékben. A Vállalati innováció támogatása című pályázat keretében eddig összesen 2,940 milliárd forint értékben született kis- és középvállalkozások kutatás-fejlesztési feladatainak megvalósítását, valamint magas technológiai szintet képviselő mű-

szaki fejlesztési eredmények megszerzését célzó támogatói döntés. A következő pályázati szakaszban, melynek beadási határideje 2006. április 10-én jár le, a rendelkezésre álló támogatási összeg minimalisan további 1,2 milliárd forint. Amennyiben a támogatásra érdemes pályázatok forrásigénye meghaladná a rendelkezésre álló keretösszeget, úgy a Gazdasági Versenyképesség Operatív Program Irányító Hatóság a májusi Monitoring Bizottsági ülésen kezdeményezi a szükséges forrásmennyiség átcsoportosítását más pályázati keretektől. A pályázati nyertesek listája megtekinthető a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium (www.gkm.gov.hu) és a Kutatás-Fejlesztés Pályázati és Kutatáshasznosítási Iroda honlapján. A Gazdasági Versenyképesség Operatív Programra beérkezett pályázatok közül 2006. március 31-ig több, mint 8.700 db pályázat nyert támogatást, az Irányító Hatóság 6.100 nyertessel kötött szerződést, a kifizetések pedig meghaladják a 37,5 milliárd forintot. A megítélt támogatás meghaladja a 141 milliárd forintot, mely a hároméves keret 90 százaléka.

Forrás: NKTH

Visszajár Magyarországnak 20 millió euró az EU-tól

A tavalyi befizetéseiből minden európai uniós tagállam visszakap egy összeget, miután az unió központi költségvetése egyszázalékos elköltetlen kiadási mérleggel zárta a 2005-ös évet, Magyarország 20 millió eurót vonhat le idei hozzájárulásából – közölte az Európai Bizottság. Az EU ismét rekordot állított fel költségvetésének végrehajtásában: a tavalyi 1,19 milliárd után már csupán 1,077 milliárd maradt elköltetlen a kiadási oldalon. A legnagyobb összeg az előcsatlakozási támogatásokból maradt elköltetlenül: a 3,4 milliárdos keretből 463 millió euró. Utoljára 1997-ben maradt ennél kevesebb pénz elköltetlenül, de akkor még a költségvetés mértéke is alacsonyabb volt. Öt évvel ezelőtt még 15 milliárd euróra rúgott a maradvány és a pluszbevétel összege, de még 2002-ben és 2003-ban is 10 százalékon felüli volt. *Dalia Grybauskaitė* költségvetési biztos szerint a javulás a központi büdzsé jobb tervezésének és javuló kezelésének köszönhető. Ez egyúttal azt is jelenti, hogy a tagországok immár ténylegesen csak annyit folyósítanak a központi kasszába, amennyi valóban szükséges – tette hozzá. A legnagyobb összeget, 496 millió eurót Németország, a legkisebbet, egymilliót Málta kapja vissza az idén.

Fejlesztési pályázat Fejér megyében

A Fejér Megyei Területfejlesztési Tanács pályázatot hirdet területi kötöttség mellett területi kiegyenlítést szolgáló önkormányzati fejlesztések, valamint területi kötöttség nélkül a helyi önkormányzatok fejlesztési feladatainak támogatására. A támogatási előirányzatok rendeltetése a településeken az önkormányzati szolgáltatások és az ezekhez kapcsolódó tárgyi eszközök fejlesztése, immateriális javak beszerzése, a meglévő területi egyenlőtlenségek mérséklése. A tanács április 3-ai ülésén új pályázati forduló kiírását határozta el, mivel az ez évi CÉDE és TEK pályázatok előirányzat-keretét nem használta fel teljesen. A pályázatokat 2006. május 31-ig folyamatosan lehet benyújtani. A befogadott pályaművekről a testület 2006. június 30-ig dönt. A pályázat megtalálható a pályázati keresőben.

Hárommilliárd forint fejlesztésre Békésben

Több, mint egymilliárd forint pályázati támogatás elosztásáról döntött a Békés Megyei Területfejlesztési Tanács. A fejlesztési és felzárkóztatási forrásokat a tanács 2006 és 2008 között folyósítja a nyertes pályázóknak éves bontásban, amelyekhez összesen 1,6 milliárd forintos állami támogatás párosul. Mindezek révén a beruházások és fejlesztések összértéke meghaladja a 3,2 milliárd forintot.

A nők munkavállalását segítik Szabolcsban

Az EU 12,5 millió forintos támogatásával 100 nő munkaerő-piaci visszatérését ösztönzi Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében a PRIMOM Vállalkozásélénkítő Alapítvány a Humánerőforrás-fejlesztési Operatív Program pályázatán nyert támogatásból. A 12 hónapos program áprilisban indul Nyíregyházán, Mátészalkán és Tiszavasváriban. A nőket egyéni terveik megvalósítására készítik fel, elősegítik, hogy vállalkozóként, ön foglalkoztatóként is megállhassák a helyüket.

Kerékpárutak Sopron térségében

Megkezdődik a Sopront nyugatról megközelítő kerékpárút építése. A több, mint három kilométeres kerékpárút 139 millió forintba kerül. A beruházás önrésze 10 százalék, 90 százalékot Európai Uniósi támogatásból finanszíroznak. Az Ikva-parti várost keleti irányból behálózó kerékpárút tervei is. A közel 10 kilométeres kerékpárút tervének kidolgozására 25 millió forintot fordítottak. Ennek 90 százalékát is az EU fizette lehetőséget teremtenek a kerékpárosok számára.

Az EU-támogatások 13 százaléka magánzsebekbe kerül Romániában

A románok a támogatásként megkapott európai uniós összegeknek több, mint 10 százalékát „hajlamosak” saját zsebbe tenni – ismerte el a kormány pénzügyi csalásokkal foglalkozó szervezetének képviselője. Tavaly 100 millió euró összegű támogatási projektek ügyében folytattak mindenre kiterjedő vizsgálatot, és 13,5 millió euróról derítették ki, hogy nyomtalanul eltűnt. A legtöbb szabálytalanságra a Phare-alapok körül bukkantak, a problémás esetek 50 százaléka innen származott. A SAPARD program keretén belül 10 esetben vizsgálódnak, itt összesen egy millió eurós csalásra derült fény. Az ISPA-program pályázatainak közül csak egy esetben fedeztek fel jogsértést, viszont ez az ügy nagy értékű, kétmillió euróról van szó. A pénzügyi csalásokat feltáró szervezet 43 ügyben indított eljárást, ezek közül 26 esetben a Nemzeti Korruptióellenes Ügynökség vizsgálódik. Brüsszel már régóta nyíltan kifogásolja, hogy az uniós pénzek egy része a korruptió következtében „nem ér célba”. A Youth-program esetében bizonyítottan látták a csalást, ezért a támogatási keretbe is fagyasztották, sőt, az is szóba került, hogy kiveszik az EU-támogatások kezelését a román szervek kezéből. Az előző években feltárt korrupciós esetek közül csak két esetben sikerült a kárt megtéríttetni.

Forrás: Forrásportal

Közel háromszáz projekt indul

A tavalyi sikeres év folytatását vetítik előre a Magyar Befektetési és Kereskedelmi-fejlesztési Kht. (ITDH) által jelenleg is kezelt befektetési kezdeményezések: a projektek száma megközelíti a háromszázat. *Rétfalvi György*, az ITDH vezérigazgatója a lapnak elmondta: ezeknek durván a felénél már ismert a tervezett beruházási érték – ez alapján a kht.-nál azzal számolnak, hogy a befektetési érték (több fázisban) végső soron elérheti a 3,8 milliárd eurót (nem egy év alatt). A tervezett beruházások által generált új munkahelyek száma (a cégek teljes felfutásakor) összesen mintegy húszezer lehet. Jellemzően egyébként a kormány által preferált ágazatokat képviselik azok a befektetők, akikkel már folynak a tárgyalások. Főként autóipari, elektronikai/ICT projektekről van szó, illetve logisztikai és regionális szolgáltató központok kialakítását célozzák a tervek. Emellett azonban számos más ágazatbeli

projekt is előkészület alatt áll, beleértve a fém- és gépipart, a vegyipart, az idegenforgalmi ágazatot, építőanyag-, műanyag-, élelmiszeripart és energetikát.

Budapest a legnépszerűbb

Ez a jövő, ami pedig a múltat illeti: tavaly jó évet zárt az ITDH, hiszen közreműködött 1,282 milliárd euró magyarországi betelepedésében – derül ki az adatokból. Ez 57 kedvező döntésből állt össze – igaz, egy közülük (a dél-koreai Hankook Tire projektje) félmilliárd eurót meghaladó értéket (131,4 milliárd forint) képviselt. A beruházások megvalósulása nyomán 7400 új munkahely jön létre az országban. Ugyan még mindig Nyugat-Magyarország és Budapest a legnépszerűbb befektetési régió a külföldiek számára (35 projekt révén 944,05 millió euró oda áramlik, s 4720 új munkahely ott jön létre), Kelet-Magyarország is feljövőben van, hiszen 22 beruházás már ott valósulhat meg 338,24 millió eurós befektetéssel, 2675 új munkahelyet teremtve. Továbbra is túlsúlyban vannak az európai befektetők: az 57, döntésig eljutott projekt közül 39-nek a „gazdája” európai, 11 tengerentúli és 7 ázsiai, távol-keleti. Ugyanakkor ha érték szerint vizsgáljuk a számokat, azt látjuk, hogy az Európán kívüli befektetők adják az összes 70,76 százalékát (igaz, ez jelentős részben a Hankooknak köszönhető).

Forrás: www.fn.hu

64,2 milliárd forint közlekedési beruházásra

A tavasz végéig a környezetvédelem és infrastruktúra operatív program (KIOP) keretéből támogatott összes közlekedési beruházás kivitelezése megkezdődik. A fejlesztések megvalósulásával a Győr-Gönyű melletti kikötő Magyarország fő fogadópontjává válhat a vízi közlekedésben. Összesen 21 közlekedési beruházás valósulhat meg 2007-ig a KIOP 2004-2006-os támogatási keretéből, amelyet ez év elejére teljesen sikerült lekötöni pályázatokkal. A KIOP keretén belül az infrastrukturális projektekre 64,2 milliárd forintot különítettek el, ebből 17 közútfejlesztési beruházás, valamint az Érd-Budapest elővárosi vasútvonal korszerűsítése, továbbá a Győr-Gönyű intermodális kikötő fejlesztése valósulhat meg – közölte Egyházy Zoltán, a Gazdasági és Közlekedési Minisztérium (GKM) osztályvezetője. A szakember kérdésünkre elmondta: a közlekedés témakörén belül két kiemelt területet határoztak meg: a közúthálózat műszaki színvonalának ja-

Új út épül Eger és Egerszalók között

Az Új Magyarország Program keretében egy új, Egert Egerszalókkal összekötő öt kilométeres út épül. A másfél milliárd forintos beruházáshoz egymilliárd forint támogatást nyújtott a Nemzeti Fejlesztési Terv Regionális Fejlesztés Operatív programja. Az útra azért is szükség van, mert Egerszalók között a hőforrásra alapozva egy 11 milliárd forint értékű gyógy-idegenforgalmi központ készül.

Fejlesztési pólus Észak-Magyarországon

A gazdaság felpörgését szolgáló eszköznek tartja a Fejlesztési Pólus elnevezésű, 2007-től 2013-ig tartó projektet a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kereskedelmi és Iparkamara (Bokik) – mondta a testület XXVII. Küldöttgyűlését követő sajtótájékoztatón *Bihall Tamás* elnök. Magyarországon Győr, Pécs, Szeged, Debrecen és Miskolc központtal valósulnának meg a Fejlesztési Pólus programjai, amelyek célja, hogy egy-egy térség olyan tudásalapú gazdaságfejlesztési tervet készítsen el és valósítson meg uniós források felhasználásával, amely mind az adott térség, mind a vállalkozások látható fejlődését elősegíti.

Tapasztalatcsere a HEFOP-ról

A 2004-ben az Európai Unió 75 százalékos támogatásával indított Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program 191 milliárd forintos keretösszegének 80 százalékát már lekötötték – mondta *Csizmár Gábor*. A munkaügyi miniszter a program eredményeit bemutató országos rendezvénysorozat budapesti indító konferenciáján beszélt, amelyet 14 megyében követnek hasonló bemutatók, tapasztalatcserek. Magyarországon foglalkoztatási, képzési, egészségügyi és szociális projektekhöz 3 685 pályázó kért támogatást, 1 600 már nyert, 586-cal pedig szerződést is kötöttek. A 169 milliárd forintnyi odaítélt támogatásból 144 milliárdot már leszerződtek, illetve az előlegekkel együtt 45 milliárd forintot kifizettek.

Magyarország EU-segélyt kérhet az árvíz miatt

Tekintettel a „rekordokat döntő” árvíz károkkra, szükségessé válhat, hogy Magyarország az EU szolidaritási alapjától kérjen segítséget – jelentette be a magyar külügyminiszter az uniós külügyminiszterek április 10-i ülése után. *Somogyi Ferenc* mellett több tagállam – így Csehország és Szlovákia – minisztere is külön felszólalásban tájékoztatta kollégáit a rendkívüli árvízi helyzetről. Somogyi felszólalásában utalt arra, hogy az ország területén mintegy 3000 kilométernyi folyószakaszon áll fenn jelenleg veszélyhelyzet, 1300 kilométer mentén magas fokú, 200 kilométeren rendkívüli készütséget kellett el-

vítását és a környezetbarát infrastruktúra fejlesztését. Az előbbin belül fő cél az elkerülő és tehermentesítő utak építése, az áteresztő kapacitás növelése négyssávossá alakítással és a burkolat megerősítése a 11,5 tonnás tengelyterhelésű járművek okozta igénybevétel elviselésére. Az első pályázati fordulókban a közútfejlesztési beruházások részesültek támogatásban, míg a komplexebb, s ezért szélesebb körű előkészítést igénylő környezetbarát infrastrukturális projektekre ezt követően adta áldását az irányító hatóság. A közútfejlesztési beruházásokra összességében az előirányzott keretösszeghez képest százmillió forinttal nagyobb összeget, 53,2 milliárdot ítélték oda. Emellett az Érd-Budapest vasútfejlesztési projekt 3,9 milliárd, a Győr-Gönyű kikötő építése pedig 9,7 milliárd forintos támogatásban részesül. Az utóbbinál – a projekt tartalmának kibővítése miatt – több, mint 2,5 milliárd forinttal nagyobb összeget ítélték oda az eredetileg tervezettnél a fejlesztés megvalósítására. Ez azért történhetett így, mert a költségvetési törvény lehetőséget biztosított a költségkezelet legfeljebb tízszázalékos túllépésére. A közútfejlesztési projektek közül tavaly év végére több is teljesen elkészült. Így a 4-es út burkolatát több szakaszon is megerősítették, továbbá a Székely és Berkesz községet elkerülő szakaszai is megépültek, valamint a 44-es út rehabilitációs munkálatai is befejeződtek. Ezzel párhuzamosan a többi projekt előkészítése is lezárult, beleértve a közbeszerzési eljárások lefolytatását is. A többi helyszínen a munkálatok is megkezdődtek, s tavasz végére az összes projekt-nél megkezdődik az építkezés. Az Érd-Budapest elővárosi vasútvonal fejlesztése jövő év végére valósul meg, s a program keretében három különböző helyszínen hajtanak végre rekonstrukciós célú beruházást. A Győr-Gönyű melletti kikötő fejlesztésének első üteme szintén 2007. végére fejeződik be, ennek keretében rakodófelületek és bekötőt épül, továbbá a létesítmény vasúti megközelíthetőségét is megerősítik. Ugyanakkor ez csak a fejlesztés első üteme, mivel a GKM tervei szerint 2007 után újabb európai uniós pályázati forrásokat fordítanak arra, hogy a kikötő Magyarország egyik fő fogadópontja lehessen – a környezetet legkevésbé terhelő – vízi közlekedésben. Fontos változás lesz, hogy 2007-től a kiop kettéválik, s a 2007-2013-as tervezési időszakban a közlekedés önálló operatív programként szerepel majd. Az még nem dőlt el, hogy jövő évtől pontosan mekkora összeget lehet

majd a program keretéből a közlekedési beruházások megvalósításának támogatására fordítani, s az is bizonytalan, hogy az energiagazdálkodási pályázatokat a közlekedés vagy a környezetvédelem témakörével együtt kezelik-e. Mindenesetre a bizonyos, hogy a közlekedésen belül továbbra is a fő célok között szerepel majd a környezetbarát infrastruktúra kiépítése, valamint a közúthálózat fejlesztése, s az utóbbin belül vezérelv lesz, hogy az új közlekedési tengelyek fejlesztésével is javítsák Magyarország átjárhatóságát.

Forrás: Ma.hu

100 milliót nyert a Hegyhát a LEADER-ből

Sikeresen pályázott a Vasi Hegyhát Többségi Kistérségi Társulás a LEADER programban. Több forduló után a szervezet 100 millió forintos támogatást nyert el. A keretből 90 millió forint osztható szét a térségből beérkező pályázatokra három prioritás mentén. Az első terület „Az értékek velünk élnek” fantáziánévet kapta, és az aktív kulturális örökségvédelmet, tájházak, bemutatóhelyek létrehozását és a térségi hagyományörző programokat támogatja a civil közösségek aktív részvételével. A második terület a vállalkozó kedvű hegyhátiakra számít, és a „Hegyhát kincsei” fantáziánévvvel látták el. Ennek alintézkedései speciális helyi termékek előállítását, mezőgazdasági, kézműves élelmiszer specialitások gyártását és az ehhez szükséges infrastruktúra kialakítását is segítik, hisz ez a pályázati egység beruházási jellegű. Az előállított termékek marketingjére is ad lehetőséget a kiírás. Katalógusokra, fesztiválokra, termékbemutatókra is fordítható a pénz. A harmadik prioritás elsősorban az önkormányzatokat célozza, bár nagyon sok önkéntes munkára, civil közreműködőre is számítanak ebben. A terület „Harmóniában a természettel” címet kapta, s az önkormányzatokat aktív környezetvédelemre serkenti, de a települések egységes arculatának kialakításához is hozzájárul zöldterületek, parkok, egységes utca és névtáblák kialakításával. Ez utóbbi prioritás egyik alintézkedése a megújuló energiaforrások felhasználásának kezdő lépéseihez is segítséget ad elsősorban a turizmus és mezőgazdaság területén. A program gazdái az életminőségi javulása mellett a további nagyszabású térségi projektekhez elindításához szükséges összefogást is várnak a LEADER programtól a megvalósulás szakaszában a Hegyháton.

Forrás: www.localinfo.hu

rendelni. Úgy vélte, hogy a kialakult helyzet szükségessé teheti az EU-segély megkérve nyvezését, bár ennek formális kezdeményezéséről e pillanatban még nincs szó. Somogyi ugyanakkor elismerte, hogy a szolidaritási alap igénybeviteléhez a vonatkozó uniós szabályozás meglehetősen magas károsodási küszöbszintet határozott meg, amit – bár erre végleges adatok még nem állnak rendelkezésre – az eddigi magyarországi következmények valószínűleg nem érnek el. Igaz, „különleges helyzetekben” akadt már példa az előírások „rugalmas kezelésére” – tette hozzá.

Hulladék-gazdálkodási program Nyíregyházán

A vidék legnagyobb környezetvédelmi beruházásaként az idén megkezdődik az északkelet-magyarországi szilárdhulladék-gazdálkodási program megvalósítása; a több, mint 34 milliárd forint összegű fejlesztés támogatási szerződését Nyíregyházán írták alá. Az uniós támogatással, valamint nemzeti és az érintett önkormányzatok forrásából 229 Szabolcs-Szatmár-Bereg és 11 Borsod-Abaúj-Zemplén megyei település közösen építi ki a háztartási hulladék elhelyezési-, hasznosítási és ártalmatlanítási rendszerét. (MTI)

Új szolgáltatásokat kínál az RFH

Forráshiányos LEADER+ győztes akciócsoportok számára ajánl segítséget a működési költségek előfinanszírozásában, a közbeszerzési feladatok ellátásával, illetve a helyi szintű pályázatok elkészítésével a Regionális Fejlesztési Holding Rt. Magyarországon 920 település fejlesztését segíti a LEADER programja. A települések 67 kistérségben működnek együtt, és mintegy 6,4 milliárd forintot használhatnak fel vidékfejlesztési célokra. A magyar költségvetés a 4,5 milliárd forint összegű uniós forrást 1 milliárd 884 millió forinttal egészítette ki, így a települések összesen 6 milliárd 384 millió forint beruházási támogatás elnyerésére pályázhatnak.

A holding ajánlatának részleteiről az RFH ZRt. képviselői adnak felvilágosítást:

- Regionális Fejlesztési Finanszírozó ZRt. (1085 Budapest, Baross u. 22-26.)
Csáki Béla, vezérigazgató, telefon: 486-2880
- Közép-Magyarországi Regionális Fejlesztési ZRt. (3100 Salgótarján, Alkotmány út 18.)
Mihályné Balázs Melinda, vezérigazgató, telefon: 06-(32)-422-902
- Kaposvári Gazdaságfejlesztési Kft. (7400 Kaposvár, Fő u. 57.)
Martinka Zoltán, ügyvezető igazgató, telefon: 06-(82)-526-280

Az Európai Számvevőszék uniós pénzek elköltését vizsgálta Oroszországban

*1991. és 2006. között több, mint 7 000 millió eurót költött az Európai Unió a volt Orosz Tagköztársaságok támogatására létrehozott un. TACIS programra (Technical Assistance for the Commonwealth of Independent States). A Taxis program leg-
régebbi és legnagyobb kedvezményezettje Oroszország, amely ezen időszakban évente kb. 200 millió eurót kapott. Ez az összes támogatás 40%-t tette ki. Mielőtt rátérek az orosz TACIS programról szóló Európai Számvevőszék jelentésére, röviden áttekintem a TACIS program lényegét.*

SAKÉRTŐI SEGÍTSÉGNYÚJTÁST TÁMOGATÓ TACIS PROGRAM

1991-ben, amikor az Európai Unió a Független Államok Közösségében (12 országban) bevezette a Taxis programot azzal a céllal, hogy támogassa ezen országokban a politikai és gazdasági átmeneti folyamatokat, nem számolt azzal, hogy ez a folyamat még javában tart a térségben. A Taxis program geopolitikai fontosságát senki nem tagadja, hiszen a '90-es évek elején kezdődtek meg a volt kommunista országok övezetébe tartozó, kelet- közép-európai országok uniós csatlakozási tárgyalásai. Az Uniónak fontos volt, hogy a jövőbeni határai mentén elő országokban stabil, nyitott, és plurális demokráciákba torkolljon az átmenet, és ne anarchiába, elégedetlenségbe, esetleg háborúba. A stabilitást és a biztonsági folyamatokat az EU a Taxis programon keresztül – alapjában véve indirekt módon – kívánta támogatni. A Taxis program célja az volt, hogy ezen országokkal egy állandó gazdasági, politikai és kulturális párbeszéd foly-
jék. A jelenlegi uniós jogszabály, amely a legutóbbi, 2000. és 2006. közötti programozási időszakról szól, leírja, hogy a program kifejezett célja a jól működő együttműködés kiépítése a kedvezményezett országok és az Európai Unió között – bátorítva ezen országokat a közvetlen párbeszéd kialakítására. Ezt pedig úgy képzeli el, hogy az Unióból szakértői segítségnyújtás érkezik ezen partnerekhez, akik napi kapcsolatban állnak majd egymással. A 2000-es Taxis program már szűkebben, és így koncentráltabb finanszírozással határozta meg a támogatott célterületeket, mint a korábbi, 1991-99 közötti program, ahol 10 célterület volt.

E szerint Taxis-pénzből támogatni lehet:

- intézményi, jogi és adminisztratív reformokat;
- privát szektor vállalkozóbarátta tételét és az ország gazdasági fejlődésének segítségét;
- az átmeneti időszak negatív szociális és egészségügyi következményeinek a felszámolását;
- infrastrukturális hálózatok fejlesztését;
- környezetvédelmi fejlesztéseket és természeti kincsek megőrzését;
- vidéki gazdaságok fejlesztését, valamint
- nukleáris biztonság támogatását. (Ez utóbbi területet minden partnerországban támogatja az EU!)

A Taxis program kifejezetten párbeszédre épített, egyedi régiókra lebontott, de ugyanakkor nagy volumenű és kis számú projekteket tartalmaz. A program szerint minden támogatott ország a felsorolt prioritások közül hármat kell, hogy kiválasszon megvalósítás céljából. A Taxis programozási ciklusa kis-sé bonyolult, hiszen alapjában véve nem sok pénzről, és csak segélyezésről, azaz direkt kifizetésről van szó. Először elkészül egy stratégiai dokumentum, amely a fejlesztési prioritásokat hosszútávon, azaz 5-7 évre vázolja fel. Ezt követi egy több évre szóló indikatív programterv, amelyet a partneror-szágok kormányzati szervei és az Európai Bizottság szoros együttműködés-ben készít el. Ez a prioritások megvalósításáról szóló terv rögzíti a célokat, a stratégiát, valamint az elélni kívánt eredményt, amely mellé már konkrét költségvetést is készítenek. Ezt követi az éves, vagy kétéves akcióterv, amely a fenn említett programterveket éves megvalósítási tervekbe bontja.

Ezek az akciótervek már konkrétan leírják, hogy mely földrajzi területen, milyen célból, mennyiből, és milyen együttműködés mellett mely fejleszté-ssek fognak megvalósulni. Ezek az éves programok vonatkozhatnak egy adott országra, egy adott régióra, vagy lehetnek határmentiek, azaz több or-szágra kiterjedőek. A programozási ciklus a pályázati kiírással záródik. A pályázat megjelenik az Európai Unió hivatalos lapjában, az „Official Jour-nal”-ben, és a pályázati összegek szerint nyílt vagy zárt versenytárgyalást hirdetnek meg, vagy – a 200.000 euró alatti összegeknél – direkt megegye-zési eljárást. A pályázat kedvezményezettje mindig egy uniós ország know-how-t átadni képes, jogi vagy nem jogi személye lehet. 2007-től, az új pénz-ügyi keret felállításától a Taxis program jelentősen megújul. Mint külső eu-rópai uniós támogatás, beolvad egy egységes nemzetközi segélyezési prog-ramba. Jelenleg nem lehet tudni, hogy konkrétan milyen változtatásokat hoz ez a konstrukció, de nagy valószínűséggel a „több pénz, több ország, giga projektek” elve fog megvalósulni. Ez a hozzáállás éppen a számvevőszéki tapasztalatoknak fog ellentmondani, hiszen régiókra lebontott, specifikus, kisebb volumenű projekteknak az elemzések és a helyiek szerint is igen po-zitív volt a megítélése és a végső eredményessége.

AZ OROSZORSZÁGI TACIS PROGRAM ÉRTÉKELÉSE

Bár korábban a Taxis program bizonyos részeit már elemezte és kiértékelte az Európai Számvevőszék, 1991. óta azonban idén első ízben világított át egy a Taxis programban résztvevő ország minden célkitűzésre kiterjedő projekt-jeit. Az ellenőrzés az eredményességet vizsgálta, vagyis azt, hogy eredmé-nyes volt-e az oroszországi Taxis-projektek végrehajtása, azaz megvalósul-tak-e a célok, és a megvalósulás után vajon volt-e tartós hatása az adott kör-nyezetben. A huszonkilenc megvizsgált projekt közül az Európai Számve-vőszék végül kilencet talált megfelelőnek, azaz e projektek elérték a terve-zett célt. Nyolc projektnek csak részben valósult meg a kitűzött cél, és végül tizenkét esetben sajnos nem érte el a programban leírtakat. A fenntartható-sági kritériumnak csak öt projekt felelt meg. A számvevőszéki jelentés végső következtetésének európai parlamenti bemutatása – a Taxis-források oroszországi felhasználásának eredményessége rendkívül alacsony volta – természetesen a Bizottság nemtetszését váltotta ki. A Taxis program pénz-gazdálkodási eredményességének és hatékonyságának gyenge szintje ugyanis az Európai Bizottság munkáját, menedzsmentjét minősíti éppen ak-kor, amikor a Bizottság a harmadik országok részére elkülönített uniós tá-mogatások elosztásának újabb koncepcióján dolgozik. A Számvevőszék nem titkolt célja ezzel a jelentéssel hozzájárulni ahhoz, hogy a Bizottság a jövőben úgy valósítsa meg külsős projektjeit, hogy azoknak mérhető (látha-tó) eredménye is legyen, hiszen az uniós pénzek értelmes elköltése nemcsak célja, hanem kötelessége is kell, hogy legyen az Európai Bizottságnak. A je-lentés a hiányosságok és észrevételek felsorolása után több pontban tartal-mazza a 2007-től kezdődő programozási időszakra vonatkozó számvevő-széki javaslatokat. A már fenn említett programozási rendszert a Számve-vőszék igen átfogónak találta, olyannyira, hogy azt néhol még a Bizottság sem tudta betartani. További jelentős probléma a felek közötti párbeszéd teljes, vagy részleges hiánya volt. Ezért a Számvevőszék javasolta, hogy a Bizottság a harmadik országai uniós projektekre már a tervezési időszaktól kezdődően vonja be a feleket, hogy a projekt célja és megvalósítása között sem tárgyban, sem időben ne legyen eltérés. Emellett célszerűnek tartaná, ha csak olyan projekteket finanszírozna a Bizottság uniós pénzből, amelyek fenntarthatóak. A bíróság oroszországi munkája során szorosan együttmű-ködött az Orosz Föderáció Ellenőrzési Kamarájával, az ottani számvevő-székkal. A közös munka oly eredményes volt, hogy azt az Európai Szám-vevőszék „best practice”-ként tartja számon. A jelentést teljes terjedelmé-ben az Európai Számvevőszék honlapján lehet elolvasni:

www.eca.eu.int/audit_reports/special_reports/docs/2006/rs02_06.hu.pdf

Dr. Voller-Szenci Ildikó

Brüsszel, 2006. április

Aditus-projektek

Rovatunkban a tanácsadók által elkészített és menedzselte projektek közül válogatunk.

Az újszentmargitai Hunyadi Mátyás Általános Iskola bővítése és korszerűsítése

A Regionális Fejlesztés Operatív Program keretei között támogatott projekt fő célkitűzése a korszerű, modern oktatási-nevelési környezet megteremtése a Hunyadi Mátyás Általános Iskolában a meglévő iskolaépületének belső felújítása, akadálymentesítése, korszerűsítése, valamint az eredeti épület új szárnyal történő bővítése által.

A projektet megvalósítani tervező intézmény Újszentmargita községben, az Észak-Alföldi Régióban található, a leghátrányosabb helyzetű 48 kistérség közé sorolt Polgári Kistérségben. A térség fővárostól mint országos központtól való távolsága és elérhetőségi mutatói kedvezőtlenek. Újszentmargita Község közelében a Hunyadi Mátyás Általános Iskola és Napköziotthonos Óvoda az egyetlen oktatási intézmény. A közelben fekvő Folyás Községben általános iskola nem működik, így a helyi gyermekek is az újszentmargitai iskolába járnak. Összességében elmondható, hogy a Hunyadi Mátyás Általános Iskola és Napköziotthonos Óvoda térségi jelentőségű intézmény. Mindezt alátámasztja az intézménybe más településekről bejáró gyermekek szokatlanul magas száma. A 2003/2004-es tanévben az alsó tagozat tekintetében 135%, a felső tagozat tekintetében 143%-os kapacitás-kihasználtságú intézmény jelenleg két, egymástól több száz méter távolságra levő épületben működik. A gyermekek ezért jelenleg folyamatosan ingázni kénytelenek az egyes épületek között, ami nemcsak az ingázásra fordított idő, hanem a közúti balesetveszély fennforgása szempontjából is probléma más mind a gyermekek, mind a pedagógusok szempontjából. A felújítási/bővíteni tervezett épület belső és külső állaga egyaránt méltatlan az intézmény funkcióinak ellátásához. Az épületben nem megoldott az akadálymentesítés, a vizesblokkok talán még az épület egyéb részeinél is kritikusabb állapotban vannak. Az épület állapotához a külső környezet állapota is igazodik az a szabadidő udvari eltöltésére nem nyújt kulturált feltételeket.

A projekt megvalósítását az iskolában tanuló gyermekek többségének szociális körülménye és hátrányos helyzete szintén a projekt indokoltságát támasztja alá. A rossz anyagi viszonyok miatt a gyermekek mindössze 25%-a (44 fő) rendelkezik otthon számítógéppel Internetkapcsolattal kritikusan kevesen, mindössze 8 fő (0,04%) rendelkezik otthon. A fenti adatokból egyértelműen látszik, hogy a gyermekek nagy többségének csak az iskolában van lehetősége az informatikai eszközök használatának elsajátítására, valamint az interneten lévő információkhoz való hozzáférésre. Fentiek miatt a jelen projekt nem csupán az oktatási környezet infrastrukturális fejlesztésére, hanem informatikai fejlesztésekre is fókuszál annak érdekében, hogy a korszerű informatikai eszközök oktatásban történő felhasználása segítse elő az iskolában tanuló hátrányos helyzetű gyermekek továbbtanuláshoz és a későbbi munkavállaláshoz szükséges „kulcs” kompetenciáinak fejlesztését.

Az új iskolaépület-szárnyban 3 új tanterem kialakítása ($2 \times 54,02 \text{ m}^2$; $1 \times 52,1 \text{ m}^2$) történik meg a felújítás során. Az egyik tanteremben egy 12+1 munkaállomásos nyelvi labort kerül felszerelésre. Az új termeken kívül egy $35,6 \text{ m}^2$ alapterületű, 12+1 munkaállomásos számítástechnikai gyakorló, egy természettudományi gyakorló ($53,6 \text{ m}^2$), 2 új műhelyterem ($2 \times 52,52 \text{ m}^2$), 3 új szertár (összesen $49,62 \text{ m}^2$), orvosi szoba ($27,42 \text{ m}^2$), nevelői szoba ($31,92 \text{ m}^2$), igazgatói szoba ($16,2 \text{ m}^2$), valamint egy titkársági szoba ($8,33 \text{ m}^2$) kialakítása történik meg. A fentiekhez kapcsolódóan az iskolaépület tekintetében az intézményhez tartozó udvar felújítása, rehabilitációja is a projekt részét képezi. Az építési munkálatok során a bővítés és felújítás során nemcsak az iskola kapacitása növekszik, hanem a közoktatási intézmények elhelyezésének és kialakításának építészeti-műszaki követelményeiről szóló 19/2002. (V.8.) OM rendelet előírásai is teljesítésre kerülnek.

A PROJEKTET MEGVALÓSÍTÓ PARTNEREK:

PARTNER	FELADATAI, SZEREPE A PROJEKTEN
Újszentmargita Község Önkormányzat	Projektmenedzsment feladatainak irányítása, szakmai fejlesztések irányítása, a beruházási és eszközbeszerzési feladatok irányítása, pénzügyi önrész biztosítása
Hunyadi Mátyás Általános Iskola és Napköziotthonos Óvoda	Közreműködés a pályázatnak megfelelő beruházási és eszközbeszerzési feladatok elvégzésében, részvétel a konzorciumi tanácsadó bizottság és a monitoring bizottság munkájában, közreműködés a projekt lezárultát követően a projekt eredményei hasznosulásában, részvétel a pályázattal összhangban megvalósuló kommunikációs feladatok ellátásában
Közalapítvány Újszentmargita Községért	Részvétel a projekthez tartozó kommunikációs feladatok ellátásában.
Újszentmargita Cigány Helyi Kisebbségi Önkormányzat	Közreműködés a kommunikációs feladatok ellátásában, illetve az iskolából kikerülő roma származású gyermekek nyomon követése, adatok gyűjtése a projekt hatásairól
Községi Önkormányzat Folyás	Közreműködés a projekt lezárultát követően a projekt eredményei hasznosulásában, részvétel a pályázattal összhangban megvalósuló kommunikációs feladatok ellátásában

A projekt irányítását egyszemélyi felelősként a projektmenedzser végzi. Munkáját projektmenedzsment-team segíti, amelynek tagja a pénzügyi, illetve a műszaki vezető. A projekt értékelésének fő színtere a projekt monitoring bizottsága, amely a projektmenedzser havi jelentése és saját vizsgálatai alapján folyamatosan nyomon követi és értékeli a projekt szakszerű és támogatási szerződés szerű teljesítését. Amennyiben a pályázati ütemezéstől, költségvetéstől eltérés mutatkozik, a monitoring bizottság felhívja a projektmenedzsment figyelmét az eltérésre és intézkedési tervet készít az eltérések kezelésére. A szerződéskötő hatóság részére elkészített időszaki jelentéseket a projektmenedzser készíti elő, amelyet a konzorciumi tanácsadó bizottság által való megtárgyalását követően a monitoring bizottság is véleményez. A jelentés elküldésére csak ezt követően kerülhet sor. A projekt megvalósítása során az együttműködő partnerek különös figyelmet szentelnek a kommunikációs és disszeminációs feladatok ellátására annak érdekében, hogy a projektben rejlő multiplikációs hatások minél szélesebb körben érvényesülhessenek a térségben. A cél elérése érdekében elvégzett feladatok:

- Plakátok elhelyezése a partnerek által felügyelt intézményekben, illetve a helyben szokásos információs közegben (hirdetőtáblák).
- Az épületen emlékeztető tábla kifüggesztése.
- Projekt-előrehaladási jelentés (időszaki és záró) összeállítása és folyamatos közzététele a pályázó internetes oldalán.
- Sajtóbeszélgetés szervezése a projekt lezárultát követően.
- Sajtóközlemények és sajtóanyagok összeállítása a helyi (kistérségi) és megyei-régiós média képviselői számára.

Makai Attila
vezető tanácsadó
Aditus Kft.

PÁLYÁZNI MUSZÁJ, MÉG AZ ÖNKORMÁNYZATOKNAK IS

A rovatunkban feldolgozott témákkal az önkormányzati vezetőknél szeretnénk segítséget nyújtani.

Információ: Makai Attila 06 (1) 354-1638, aditus@aditus.hu

LEADER helyzetkép

A LEADER+ programot 2005. június 27-én írták ki, az Agrár- és Vidékfejlesztés Operatív Program keretein belül. A program rendkívül sikeresnek bizonyult, hiszen sok pályázat érkezett be a kiírókhoz. Mielőtt látnánk a számokat, néhány gondolatban összefoglalnám a LEADER+ program céljait, megvalósíthatóságának feltételrendszerét, illetve bemutatok mindazon tevékenységtípusokat, amelyek köré a LEADER+ program építhető.

KONKRÉT CÉLOK A HAZAI LEADER PROGRAM MEGVALÓSÍTÁSÁBAN

- a vidéki gazdaság sokszínűségének, több-lábon állásának megteremtése;
- sajátos helyi termékek kifejlesztése illetve a helyi termékek piacképességének javítása;
- a vidéken élők igényeihez igazodó új vagy magasabb színvonalú szolgáltatások kialakítása, fejlesztése;
- a helyiek részvételének ösztönzése a fejlesztési folyamatokban a helyi kezdeményezések feltárása, kialakítása és megvalósítása érdekében;
- módszerek átadása és lehetőségek biztosítása a partnerség megerősítésére és helyi társadalom szervezethez való csatlakozására.

A LEADER KISTÉRSÉG AZ OTT ÉLŐK SZABAD ELHATÁROZÁSA ALAPJÁN JÖN LÉTRE

- A LEADER programban résztvevő településeken élők szabad elhatározásán alapul az együttműködésben résztvevő települések kiválasztása.
- A helyi akciócsoportok csak földrajzilag összefüggő területen, egymással szomszédos vidéki települések lakóinak összefogásával alakulhatnak meg.
- A helyi akciócsoportok között nem lehet átfedés sem szervezeti, sem személyi, sem területi szinten.
- Egy település csak egy helyi akciócsoportozz tartozhat.
- Az együttműködő településeken élő lakosság összlétszáma 10.000 – 100.000 főig terjedhet.
- Kivétel ez alól Baranya, Borsod-Abaúj-Zemplén, Győr-Moson-Sopron, Somogy, Tolna, Vas, Veszprém és Zala megye, ahol az egy akciócsoportozz tartozó lakosok számának elegendő az 5.000
- A LEADER térséghez csak olyan települések csatlakozhatnak, ahol az ott élők száma 10 000 fő alatti és/vagy a népsűrűség 120 fő/km² alatti.

A HELYI AKCIÓCSOPORTOK IRÁNYÍTÁSÁT A HELYI GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI PARTNEREKNEK KELL VÉGEZNIÜK

- A helyi akciócsoport döntéshozói legalább 50%-ban a helyi gazdasági és társadalmi partnerek és azok szövetségei kell, hogy legyenek.
- Az akciócsoport munkaszervezetének állandó feladataihoz szükséges:
  - megfelelő helyi vezetői kapacitás,
  - technikai felkészültség,
  - képzett munkatársakkal rendelkező szervezet

A HELYI VIDÉKFEJLESZTÉSI TERVEK A KÖVETKEZŐ TÉMÁKRA ÉPÜLHETNEK

- A helyi természeti és kulturális örökség értéknövelő hasznosítása.
- A vidéki életminőség javítása.
- Helyi termékek hozzáadott értékének növelése, különös tekintettel a kisméretű termelő egységek termékeinek piacra jutási esélyeit közösségi akciók révén javító intézkedésekre.
- Új eljárások és technológiák használata, a vidéki termékek és szolgáltatások versenyképességének fokozása.
- Együttműködés a térségen belül, az egy tagállamon belüli térségek között, valamint különböző tagállamok helyi akciócsoportjai.

AZ AVOP LEADER+ PROGRAM KERETÉBEN TÁMOGATHATÓ TEVÉKENYSÉGEK

1. „Készségek elsajátítása”
  - Képesség a helyi akciócsoportok létrehozására
  - A LEADER program lebonyolítására
2. „Helyi vidékfejlesztési terv kidolgozása és megvalósítása”
  - A helyi akciócsoportok támogatása
  - A pályázat lebonyolítása

3. „Térségek egymás közötti és nemzetközi együttműködésének támogatása”

- Együttműködések létrehozása
- Közös projekt végrehajtása

4. „Kommunikációs hálózatépítés európai, nemzeti és regionális szinten”

- Nemzeti koordinációs iroda létrehozása
- Vidéki térségek hálózatba kapcsolása

A HELYI VIDÉKFEJLESZTÉSI TERVEKET A HELYI AKCIÓCSOPORTOK HELYBEN KÍRT PÁLYÁZATOK ÚTJÁN A MEGFELELŐ PROJEKTEK KIVÁLASZTÁSÁVAL VALÓSÍJTÁK MEG

- A pályázati jogcímeket, részletes feltételeit, a projektek kiválasztásának kritériumait a helyi akciócsoportok határozzák meg.
- A projekteknek összhangban kell állniuk a helyi vidékfejlesztési terv céljaival és tartalmával.
- Az alábbi kritériumok minden helyi akciócsoportnál alkalmazandók:
  - Újszerűség (innovativitás), amely megnyilvánulhat a térség egyediségét tükröző új termék/szolgáltatás létrehozásában;
  - Gazdasági, társadalmi és környezeti fenntarthatóság;
  - Térségi szemlélet, a térségi sajátosságok figyelembe vétele;
  - Partnerség, együttműködés, kapcsolatok;
  - Alulról jövő kezdeményezés, helyi igények alapján történő tervezés és megvalósítás;
  - Kiegészítő jelleg;
  - Kisléptékűség.

A HELYI AKCIÓCSOPORT MŰKÖDÉSE ÉS FELADATAI – DÖNTÉSHOZÁS

- A helyi akciócsoportnak a pályázatában meg kell határoznia azt a szervezetet, amely a projektek kiválasztása, a költségvetés felosztása stb. témában a döntéseket meghozza.
  - A szervezet magába foglalhatja a helyi akciócsoport teljes létszámát (kivéve a gesztor) is, de érdemes egy kisebb csoportot létrehozni a döntéshozásra.
  - A döntéshozó testületnek legalább 50%-át társadalmi vagy gazdasági partnereknek kell adniuk (vagyis páratlan számú tag esetén minimum eggyel többen kell lenniük).
  - A közszféra (pl. települési önkormányzatok, megyei vagy regionális tanácsok, ügynökségek választott tagjai/képviselői) képviselői maximum 50%-ot tehetnek ki a döntéshozó testületben.
- A pályázatban be kell mutatni, hogy rendelkezésre áll egy jól felkészült, kompetens döntéshozó testület.

A HELYI AKCIÓCSOPORT MŰKÖDÉSE ÉS FELADATAI – ADMINISZTRÁCIÓS KAPACITÁS (GESZTOR SZERVEZET)

- A helyi akciócsoportnak a napi szintű működéshez megfelelő, állandó adminisztratív kapacitásra van szüksége.

- A gesztor a helyi akciócsoport munkaszervezeteként működik, a működés kereteit a konzorciumi szerződés szabályozza.
- A gesztor szervezet látja el
  - a pályázatok kezelését (befogadás, értékelés stb.),
  - a költségvetés figyelemmel kísérését,
  - a program teljes ideje alatt (2006 – 2008) a működési költségre fordítható 15%-ának menedzsmentjét.
- A gesztor szervezet a helyi akciócsoport egy tagszervezete, amely a döntéshozatalban nem vesz részt.

A LEADER+ intézkedés első pályázati fordulójában országosan 186 db pályázat érkezett a Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatalhoz.

A legtöbb pályázatot az Észak-Magyarországi régióban nyújtották be, szám szerint 37-et, a legkevesebbet, pedig Közép-Magyarországon, 11-et.

A 186 akciócsoport összesen 2332 települést ölel fel, vagyis az ország településeinek 75%-át.

Ezekben a településeken összesen 3.434.818 fő lakik, azaz az ország népességének 34%-a.

Az átlagos akciócsoport létszám 18.467 fő, az egyes régiók között azonban jelentős eltérések tapasztalhatók.

Országos átlagban egy akciócsoport 12,5 település tartozik, a régiók közötti különbségek azonban itt is jelentősek.

Az akciócsoportokhoz tartozó települések összesített lakosságát az Észak-Alföldön a legmagasabb: 677.448 fő, a legalacsonyabb pedig Közép-Magyarországon: 359.622 fő.

Az akciócsoportokhoz tartozó települések összesített száma Észak-Magyarországon és Nyugat-Dunántúlon a legnagyobb: a két régióban egyaránt 485-485 települést fognak össze az akciócsoportok.

Egy akciócsoportra a legtöbb lakos Közép-Magyarországon jut (32.693 fő), a legkevesebb pedig Dél-Dunántúlon (12.713 fő).

Nyugat-Dunántúlon átlagosan 17,3 település tartozik egy akciócsoport 7,8.

A 2. fordulóra a fent nevezett 186 pályázatból 112 maradt „állva”, amely akciócsoportok számára 2005. december 23-ig kellett beadni a 2. forduló pályázatukat. A végső eredményhirdetés 2006 márciusában történt meg, amely szerint 67+1 pályázó nyert, és kezdheti meg a program megvalósítását. A támogatási szerződéseket várhatóan 2006. április-május hónapokban köti meg az MVH a kedvezményezettekkel, a program befejezésének végső határideje: 2008. december 31. A nyertes Akciócsoport listáját a www.leadernet.hu oldalon lehet megtalálni, illetve aki bővebben akar tudni a LEADER+ programról, ezen a honlapon további hasznos információkat talál.

Galló Ferenc
vezető tanácsadó
Aditus Kft.

Új vidékfejlesztési politika (2007-2013) intézkedéseinek és intézményrendszerének bemutatása

2005. szeptember 20-án kihirdetésre került a Tanács 1698/2005/EK Rendelete az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásról, és ennek következtében majd az új – 2007-2013 közötti időszakra vonatkozó – támogatási rendszer a most fennálló helyébe lép, a 1257/1999/EK rendelet 2007. január 1-jét követően hatályát veszti. Az új vidékfejlesztési politika mindenképpen egyszerűsíteni kívánja a jelenlegi programozási, pénzügyi és végrehajtási rendszert, hiszen például a jelenlegi ötféle programozási típust felváltja egy egységes pénzügyi alap, egységes programozás, pénzügyi menedzsment és ellenőrzési rendszer. Ezen túlmenően egyértelműbben és egyszerűbben határozza meg a vidékfejlesztés céljait – a célok alapján négy ún. tengelyt jelöl ki, meghatározza az egyes tengelyekre a vidékfejlesztési tervekben (nemzeti, vagy régiós) elkülönítendő legkisebb részarányt.

Az intézményrendszer bemutatása, leírása azért került be a jogszabályba, mert az EMVA nem Strukturális Alap, tehát a Strukturális Alapokra vonatkozó általános szabályok nem vonatkoznak rá. Az intézményrendszer működtetésének szabályozásához ugyanakkor a Közös Agrárpolitika (KAP) finanszírozását szabályozó 1290/2005-ös tanácsi rendeletben leírtak is követendőek, így a két jogszabályt együtt kell alkalmazni.

ELŐZMÉNY

A 2003 novemberében Salzburgban megrendezett második vidékfejlesztési konferencia eredményei már rávilágítottak a következő költségvetési időszak vidékfejlesztési politikájának fő irányvonalaira. Ezek megalapozását jelentették az Európai Unió Bizottsága által végzetett – vidékfejlesztési programokra vonatkozó – értékelések, vizsgálatok. Ennek eredményeképpen megállapítható cél az volt, hogy a jelenleg működtetett rendszer egyszerűbbé váljon mind a programozás, mind pedig a végrehajtás és az ellenőrzés terén. Ebből következően a vidékfejlesztési politika sokkal nagyobb szerepet kap a Közös Agrárpolitikában, az új vidékfejlesztési politika átláthatóbbá válik, és a tagállamok, régiók szélesebb körű döntési, valamint választási jogkört kapnak programjaik tervezésében, megvalósításában.

Az egyszerűsítés alapvető eszköze már a programozás fázisában és a forrás tekintetében megvalósulna azzal, ha 2007-től „egy pénzügyi alap és egy vidékfejlesztési program” lesz. Azt mondhatjuk, hogy ez a két legfőbb jellemzője az új, átláthatóbb vidékfejlesztési politikának, amely az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alaphoz (EMVA, angolul European Agricultural Fund for Rural Development, EAFRD) tartozik. Emellett ki kell emelni azt is, hogy az Európai Unió Bizottsága törekszik arra – az új vidékfejlesztési politika keretében –, hogy az új programozási és végrehajtási időszakban az eddigieknél jobban előtérbe kerüljenek az Unió prioritásai, különös hangsúly helyeződik a programok folyamatos nyomon követésére (monitoring), valamint a megvalósulás eredményeinek értékelésére, továbbá az egységes pénzügyi felülviz-

gálatra. Erősíteni kívánják az alulról jövő kezdeményezéseket, a tagállamok helyi akciócsoportjait, valamint fontos az is, hogy a civil szervezetek sokkal nagyobb befolyással rendelkezzenek a helyi sajátosságok érvényesítése terén, és véleményük, szerepük növekedjen a vidékfejlesztési programok társadalmi egyeztetése során.

A vidékfejlesztési politikának három *alapvető célkitűzése* van:

- a mezőgazdaság és erdészet versenyképességének javítása
- a környezet minőségének javítása a termőföld hasznosításhoz köthető támogatások révén
- az életminőség javítása a vidéki területeken, valamint alternatív jövedelemszerző tevékenységek ösztönzése.

A felsorolt célkitűzések a vidékpolitikában három tematikus és egy módszertani tengelyen (ez utóbbi a LEADER tengely) keresztül valósulhatnak meg. (1. ábra)

A TÁMOGATÁS ALAPELVEI

1. *Kiegészítő jelleg:* A korábbi gyakorlatnak megfelelően az EMVA csak kiegészíti, társ-finanszírozza a nemzeti, regionális és helyi forrásokból megvalósuló fejlesztéseket.
2. *Összhang:* A támogatásnak összhangban kell lennie a Község tevékenységeivel és politikáival, különös tekintettel a strukturális politikákra, illetve az azokat finanszírozó alapokra, az ERFA-ra (Európai Regionális Fejlesztési Alap), az ESZA-ra (Európai Szociális Alap) és a Kohéziós Alapra, valamint az Európai Mezőgazdasági Garancia Alapra.

3. *Megfelelés:* Az Alapból finanszírozott intézkedéseknek meg kell felelniük az Európai Unió alapszerződéseinek, illetve az annak alapján elfogadott jogi aktusoknak.
4. *Partnerség:* Az Alapból történő támogatások elosztása során szoros együttműködést kell megvalósítani a Bizottság, a tagállam, a regionális hatóságok, a gazdasági és szociális partnerek, a nem kormányzati szervek között. A partnerséget mindig meg kell valósítani a stratégiakészítés, tervekészítés, monitoring és értékelés folyamán.
5. *Szubszidiaritás:* A vidékfejlesztési programok végrehajtásáért a tagállamok felelősek.
6. *Férfiak és nők közötti egyenlőség és a megkülönböztetés tilalma:* ide értve a nem, faj, etnikai származás, vallás, vagy meggyőződés, fogyatékoság, életkor stb. alapján történő megkülönböztetés tilalmát a program végrehajtása során.

A VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAM

Az EMVA a tagállamokban – a jelenlegi rendszerhez hasonlóan – vidékfejlesztési programok megvalósításán keresztül működik. A pályázható intézkedéseket úgy kell kiválasztani, hogy illeszkedjenek a vidékfejlesztési stratégiába. Az intézkedéseket ezután kell a programdokumentumokba építeni, majd végrehajtani. Egy tagállam benyújthat egy, a tagállam egész területére vonatkoztatott programot, vagy több regionális programot. Abban az esetben, ha egy tagállam több regionális programmal rendelkezik, akkor ezekre a programokra vonatkozó közös elemeket tartalmazó nemzeti keretszabályozást is benyújthatnak a Bizottság részére jóváhagyásra. A tervet (programot) a Bizottsághoz kell benyújtani, az elfogadás a tagországok képviselőiből álló Vidékfejlesztési Bizottság által történik. A programok módosítása a monitoring bizottság jóváhagyását követően szintén a Vidékfejlesztési Bizottság határozata alapján lehetséges. Ezen vidékfejlesztési programoknak tartalmazniuk kell az alábbiakat:

- helyzetelemzés, erősség-gyengeség-elemzés (SWOT analízis);
- előzetes (ex ante) értékelés;
- kiválasztott prioritások indoklása;
- egyes tengelyekhez javasolt intézkedések, az intézkedések leírása, a hozzájuk tartozó monitoring mutatókkal (indikátorokkal) együtt;
- a finanszírozási terv, évekre, tengelyekre, azon belül intézkedésekre lebontva, nemzeti és uniós források feltüntetésével;
- a kapcsolódó egyéb állami támogatások;
- a program kapcsolódása a halászati programhoz, a Mezőgazdasági Garancia Alaphoz és a Strukturális Alapokhoz;
- az irányító hatóság, az akkreditált kifizető ügynökség és az igazoló szerv leírása;
- az alkalmazott monitoring és értékelési rendszerek, valamint a monitoring bizottság összetétele;
- a program nyilvánosságát biztosító rendelkezések.

AZ ÚJ VIDÉKFEJLESZTÉSI TÁMOGATÁSI RENDELET INTÉZKEDÉSEI

I. TENGEY INTÉZKEDÉSEI

I.1. Szakképzés és tájékoztatási tevékenységek

Az intézkedés célja a szakképzési és tájékoztatási tevékenységek támogatása, beleértve a tudományos ismeretek és az innovatív gyakorlat elterjesztését a mezőgazdasági, élelmiszer és erdészeti ágazatban dolgozók számára. Nem támogathatók azonban olyan oktatási vagy képzési tanfolyamok, amelyek közép, vagy felsőfokú mezőgazdasági és erdészeti oktatás rendes programjai, vagy azok részét képezik.

I.2. Fiatal gazdálkodók induló támogatása

Az intézkedés által nyújtott támogatás adható azoknak, akik 40 évesnél fiatalabbak, és első alkalommal kezdenek gazdálkodni mezőgazdasági üzem vezetőjeként, rendelkeznek megfelelő szakképzettséggel és szakmai alkalmassággal, gyakorlattal, és gazdálkodási tevékenységük fejlesztésére vonatkozóan üzleti tervet nyújtanak be.

I.3. Korai nyugdíjazás

A mezőgazdasági termelők és a mezőgazdasági munkavállalók korai nyugdíjba vonulásának támogatásában azok részesülhetnek, akik úgy határoznak, hogy mezőgazdasági tevékenységükkel felhagynak, és gazdaságukat másnak adják át. A feltételrendszer szerint az átadónak legalább 55 évesnek kell lennie, azonban az átadás időpontjában még nem érte el a nyugdíjkorhatárt, illetve az átadás időpontjában – az adott tagállamban – az érvényes rendes nyugdíjkorhatárnál legfeljebb 10 évvel fiatalabb. Az átadónak – akivel szemben feltétel, hogy gazdálkodással foglalkozott az átadást megelőző 10 év során – fel kell hagynia minden üzleti célú mezőgazdasági tevékenységgel. A rendelet tartalmazza az átvétőre vonatkozó részletes feltételeket is.

I.4. Tanácsadási szolgáltatások igénybe vétele

Tanácsadási szolgáltatásokat támogatással a mezőgazdasági termelők és erdőgazdálkodók/tulajdonosok vehetnek igénybe, gazdálkodásuk segítése céljából. A tanácsadási szolgáltatások igénybe vétele esetén a támogatás felső határa 1500 euró, aránya 80% lehet (a támogatható költségből tanácsadási szolgáltatásonként maximális támogatható összeg).

I.5. Üzemvezetési, helyettesítési és gazdálkodási tanácsadási szolgáltatások létrehozása

Támogatás az üzemvezetési, helyettesítési és gazdálkodási tanácsadási szolgáltatások, valamint erdészeti tanácsadási szolgáltatások létrehozásából származó költségek fedezésének céljából nyújtható, degresszív jelleggel, a szolgáltatás létrehozásától számított öt éven át.

I.6. Mezőgazdasági üzemek korszerűsítése

Az intézkedés célja az üzemek szerkezetátalakításának elősegítése, valamint az innováció elősegítése, ezért támogatásában azok a beruházások részesülhetnek, amelyek javítják a mezőgazdasági üzem összteljesítményét, és betartják az érintett beruházásra vonatkozó közösségi előírásokat. Abban az esetben, ha egy beruházást kizárólag azért valósítanak meg, hogy egyes közösségi előírásoknak megfeleljenek, támogatás csak akkor adható, ha újonnan bevezetett előírásoknak való megfelelés a célja.

I.7. Az erdők gazdasági értékének javítása

Az erdők gazdasági értékének növelése céljából beruházási támogatást igényelhetnek magántulajdonosok, vagy azok társulásai, illet-

ve önkormányzatok, vagy azok társulásai tulajdonában lévő erdőkhöz.

I.8. Mezőgazdasági és erdészeti termékek értéknövelése

Olyan beruházások részesülhetnek ebben a támogatásban, amelyek javítják a vállalkozás általános teljesítményét, és a Szerződés I. mellékletében szereplő termékek – a halászati termékek kivételével – valamint az erdészeti termékek feldolgozása és/vagy forgalmazása, valamint ehhez a termékekhez kapcsolódó új termékek, eljárások és technológia fejlesztésére. A támogatás mikro-, kis-, és középvállalkozásokra, illetve erdészeti termelés esetében csak mikro-vállalkozásokra korlátozódhat.

I.9. Együttműködés új termékek, folyamatok és technológiák fejlesztése céljából a mezőgazdaság és az élelmiszer ágazatban, valamint az erdészeti ágazatban

Ez az intézkedés támogatást nyújthat mezőgazdasági és erdészeti elsődleges termelők, feldolgozó ipar és/vagy harmadik felek közötti együttműködés elősegítéséhez.

I.10. A mezőgazdaság és az erdészet fejlesztéséhez és korszerűsítéséhez kapcsolódó infrastruktúra

Ezen intézkedés keretében igénybe vehető támogatás különösen a mezőgazdasági- és erdőterületek elérésével, a birtokrendezéssel és a termőföld minőségének javításával, valamint az energiaellátással és vízgazdálkodással összefüggő műveletekre terjedhet ki.

I.11. A közösségi jogszabályokon alapuló előírások betartása

Azon mezőgazdasági termelőket – akiknek meg kell felelniük fokozódó követelményeknek – segítheti ezen támogatás igénybe vétele, akiknek a környezetvédelem, a közegészségügy, az állategészségügy és növényegészségügy, az állatjólét és a munkabiztonság területén az előírásokat be kell tartaniuk. A támogatást átalányösszegű, ideiglenes, degresszív módon kell nyújtani évente, legfeljebb öt éven át, attól a naptól kezdve, amikor az előírás a közösségi jogszabályok szerint kötelezővé válik (mértéke maximum: 10 000 euró gazdaságonként).

I.12. A mezőgazdasági termelők részvétele az élelmiszerminőségi rendszerekben

Az intézkedés mezőgazdasági termelők élelmiszerminőségi rendszerekben való részvételét támogatja.

I.13. Tájékoztatási és promóciós tevékenységek

Átmeneti intézkedések a Cseh Köztársaság, Észtország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Lengyelország, Szlovénia és Szlovákia számára

I.14. Félig önálló gazdálkodás

Elsődlegesen saját fogyasztására termelő, illetve a termék egy részét értékesítő gazdaságoknak nyújtható támogatás, ahol a termelő üzleti tervet nyújt be. A támogatás átalányösszegű, felső értékhatára évente gazdaságonként 1500 euró, és legfeljebb öt éven keresztül adható.

I.15. Termelői csoportok támogatása

Célja termelői csoportok létrehozásának és működtetésének elősegítése. Az alábbi célokra nyújtható: a csoportok tagjai termelésének és teljesítményének a piaci követelményekhez való igazítása;

az áruk közös forgalmazása, beleértve az értékesítésre való előkészítést, az értékesítés központosítását és a nagy tételben vásárlók ellátását; közös szabályok létrehozása a termelési információkra, különös tekintettel a betakarításra és az elérhetőségre vonatkozóan.

II. TENGYEL INTÉZKEDÉSEI

II.1. Természeti hátrány miatt nyújtott kifizetések a hegyvidéki területeken és kifizetések egyéb hátrányos helyzetű területeken

A kifizetésekben azok a mezőgazdasági termelők részesülhetnek, akik vállalják, hogy az első kifizetés után legalább öt évig folytatják gazdálkodási tevékenységüket a kijelölt területen. A kapott kifizetéseknek ellentételezniük kell a termelők többletköltségeit és elmaradt jövedelmét, amelyek összefüggnek az érintett területen folytatott mezőgazdasági termelés miatti hátránnyal.

II.2. A Natura 2000 kifizetések és a 2000/60/EK irányelv szerinti támogatáshoz kapcsolódó kifizetések

A hasznosított mezőgazdasági terület után hektáronként nyújtható a támogatás a termelők részére az érintett területeken a megadott irányelvek betartásából származó költségek és elmaradt jövedelem ellentételezése céljából.

II.3. Agrár-környezetvédelmi kifizetések

Azok a mezőgazdasági termelők részesülhetnek ezekben a kifizetésekben, akik önkéntes alapon agrár-környezetvédelmi kötelezettségek¹ betartását vállalják 5-7 évig terjedő időtartamra. A kifizetésekre évente kerülhet sor, és a vállalt kötelezettségekből eredő többletköltségeket és elmaradt jövedelmet fedezik (szükség esetén az ügyleti költségeket is).

II.4. Állatjóléti kifizetések

Hasonlóan az előbb említettekhez, azok a mezőgazdasági termelők részesülhetnek az állatjóléti kifizetésekben, akik a kötelezettségek² betartását önkéntesen vállalják 5-7 évig terjedő időtartamra. A támogatás mértéke nem haladhatja meg az 500 eurót számolás-egységenként.

II.5. Nem termelő beruházásoknak nyújtott támogatás

Ebben részesülhetnek például gazdaságok területén megvalósított olyan beruházások, amelyek növelik a Natura 2000 terület, vagy egyéb, a programban meghatározásra kerülő magas természeti értékű területek közjóléti értékét.

A következőkben felsorolt, ehhez a tematikus tengelyhez tartozó intézkedések esetében a támogatás igénybevételének feltétele, hogy azt csak magántulajdonosok, vagy azok társulásai, illetve az önkormányzatok, vagy azok társulásai tulajdonában lévő erdők és fás területek alapján lehet nyújtani

II.6. Mezőgazdasági földterületek erdősítése

Ezen támogatási forma a mezőgazdasági földterület első erdősítéséhez adható, mint például a létesítési költségekhez, a fenntartási költségekhez hozzájáruló éves támogatás az erdősített hektárok után, legfeljebb öt éves időtartamra, illetve az erdősítés miatt történt jövedelem-kiesés fedezéséhez való hozzájárulásként, legfeljebb 15 évig, azok részére, akik az erdősítés előtt a földet művelték. A ható-

¹ Kifizetések csak a 1782/2003/EK rendelet 4. és 5. cikke, valamint a III. és IV. melléklete értelmében megállapított, vonatkozó kötelező érvényű előírásokon, valamint a trágya- és növényvédőszer- használatra vonatkozó minimumkövetelményeken és a nemzeti jogszabályok által létrehozott és a programban meghatározott egyéb vonatkozó kötelező követelményeken túlmutató kötelezettségvállalásokra vonatkoznak.

² Kifizetések csak a 1782/2003/EK rendelet 4. cikke, valamint a III. melléklete értelmében megállapított, vonatkozó kötelező érvényű előírásokon, és a nemzeti jogszabályok által létrehozott és a programban meghatározott egyéb vonatkozó kötelező követelményeken túlmutató kötelezettségvállalásokra terjednek ki.

³ Az agrárerdészeti rendszerek olyan földhasználati rendszerek, amelyekben ugyanazon a földterületen fákat nevelnek és mezőgazdasági tevékenységet is folytatnak.

ságok tulajdonában lévő mezőgazdasági földek erdősítéséért járó támogatás csak a létesítés költségét fedezi. Nem nyújtható erre a célra forrás, amennyiben az akarja felvenni, aki a korai nyugdíjba vonulás támogatásában részt vesz, valamint karácsonyfa telepítésére, továbbá a gyors növekedésű, rövid vágásfordulójú fajok esetében a támogatást csak a létesítési költségekre lehet igénybe venni.

II.7. Agrárerdészeti rendszerek³ első létrehozása mezőgazdasági földterületeken

E támogatásban azok a mezőgazdasági termelők részesülhetnek, akik extenzív mezőgazdasági és erdészeti rendszereket hoznak létre, és a támogatás a létesítési költségeket is fedezi. (Itt sem részesülhetnek támogatásban karácsonyfák és gyors növekedésű rövid vágásfordulójú fajok.)

II.8. Nem mezőgazdasági földterületek első erdősítése

Ez az intézkedés azon területek erdősítéséhez vehető igénybe, melyek a korábbi pont (II.6.) alapján nem lennének jogosultak. A támogatás a létesítési költségeket fedezi. Amennyiben a terület termelésből kivont mezőgazdasági területnek minősül, úgy a fenntartási költségekhez is hozzájárulhat évente az erdősített hektárok után, legfeljebb öt évig. (Karácsonyfák telepítésére nem nyújtható támogatás.)

II.9. Natura 2000 kifizetések

A Natura 2000 kifizetéseket évente, az erdőterület után hektáronként kell nyújtani a magántulajdonosok és azok társulási részére a korlátozások⁴ okán, az érintett területeken felmerült költségek és jövedelem kiesés ellentételezése céljából.

II.10. Erdő- környezetvédelmi kifizetések

Azok lehetnek kedvezményezettjei ennek a támogatásnak erdőterület hektáronként, akik önkéntes alapon erdő- környezetvédelmi kötelezettséget vállaltak 5-7 évig terjedő időtartamra.

II.11. Erdészeti potenciál helyreállítása és megelőző intézkedések bevezetése

Ezen intézkedés arra hivatott, hogy a támogatás segítségével a természeti katasztrófák, és tűz által károsított erdőkben helyreálljon az erdészeti potenciál, és megfelelő megelőző intézkedéseket⁵ tegyenek.

II.12. Nem termelő beruházások

A nem termelő beruházások támogatása például irányulhat egy terület erdeje, vagy fás területe közjóléti értékének emelésére.

III. TENGYEL INTÉZKEDÉSEI

A vidékfejlesztési rendelet III. tematikus tengelyébe tartozó intézkedések célja a vidéki gazdaság sokszínűvé tétele (diverzifikálása), a vidéki területek életminőségének javítása, képzések szervezése a vidéki területen működő gazdasági szereplők számára, valamint a készségek elsajátítása a helyi fejlesztési stratégiák előkészítéséhez és végrehajtásához.

III.1. Nem mezőgazdasági tevékenységgé történő diverzifikálás támogatása

E támogatás azoknak jár, akik részben vagy egészben felhagynak a mezőgazdasági termeléssel, és e helyett más, nem mezőgazdasági jellegű jövedelemszerző tevékenységbe fognak.

III.2. Támogatás vállalkozások létrehozására és fejlesztésére

III.3. Turisztikai tevékenységek ösztönzése

Ezen intézkedés keretében támogatás nyújtható például tájékoztatósi központok és a turisztikai helyszínek táblával való jelzésére, rekreációs infrastruktúra kialakítására, amelyek például hozzáférést biztosít természeti területekhez, kis kapacitású szálláshelyek kialakításához, valamint a vidéki turizmussal kapcsolatos turisztikai szolgáltatások fejlesztéséhez, marketingjéhez.

III.4. A gazdaság és a vidéki lakosság számára nyújtott alapszolgáltatások

Ezen intézkedés célja olyan kisméretű infrastrukturális beruházások/fejlesztések támogatása, amelyek egy faluval, vagy falucsoporttal kapcsolatban hoznak létre alapszolgáltatásokat, beleértve a kulturális és szabadidős tevékenységeket is.

III.5. A vidéki örökség megőrzése és korszerűsítése

A támogatás kiterjed a Natura 2000 területekre és más, nagy természeti értékű területekre vonatkozó védelmi, kezelési tervek kidolgozására, környezettudatosságot szolgáló tevékenységek finanszírozására, valamint a természeti örökség fenntartására, helyreállítására, korszerűsítésére, illetve ezen területeken történő fejlesztési beruházásokra. E mellett támogatja a kulturális örökség (pl. falukép) fenntartásával, helyreállításával és korszerűsítésével kapcsolatos tanulmányok készíttetését, valamint az erre irányuló beruházásokat.

III.6. Képzés és tájékoztatás

Ezen intézkedés keretében nem támogathatóak azok az oktatási, képzési tanfolyamok, amelyek a rendes középfokú, vagy magasabb szintű oktatási programok vagy rendszerek részét képezik.

III.7. Készségek elsajátítása, ösztönzés és végrehajtás

Az intézkedés támogathatja például a vidéki érintett területre vonatkozó tanulmányok készíttetését, a területre vonatkozó, helyi fejlesztési stratégiával kapcsolatos tájékoztatást, a stratégia előkészítésében és végrehajtásában közreműködő személyzet képzését, promóciós rendezvényeket, vezetőképzést, partnerségi együttműködést.

IV. TENGYEL – A LEADER MEGKÖZELÍTÉS

A Leader megközelítés elemekből tevődik össze, amelyek a következők: jól azonosított szubregionális vidéki területekre irányuló területalapú, helyi fejlesztési stratégiák, helyi köz- és magán-szférabeli partnerségek (helyi akciócsoportok), alulról felfelé építkező megközelítés a helyi akciócsoportok helyi fejlesztési stratégiák kidolgozására és megvalósítására vonatkozó döntéshozói hatáskörével, a stratégia több szektort érintő (multiszektorális) tervezése és végrehajtása a helyi gazdaság különböző ágazatainak szereplői és projektjei közötti kölcsönhatáson alapulva, az innovatív megközelítések megvalósítása, együttműködési projektek végrehajtása, valamint a hálózatépítés. Összefoglalva, a Leader külön helyet kap a tengelyek között, a Leader megközelítés pedig magában foglalja a területi jelleget, az alulról jövő kezdeményezéseket, a köz- és magán-szféra szoros partnerségét, integrált megközelítést, együttműködést. A Leader így egyik kulcs elemévé vált a vidékfejlesztési programozásnak és végrehajtásnak, és a tengely keretében két intézkedést nevesít a rendelet.

⁴ Az erdők és egyéb fás területek használatára vonatkozó, a 79/409/EGK és 92/43/EGK irányelvek végrehajtásával összefüggő korlátozások.

⁵ A tűzmenedzselési intézkedések a tagállamok által erdővédelmi terveik szerint erősen, vagy közepesen tűzveszélyesnek minősített erdőkre vonatkoznak.

⁶ Minden tagállamnak nemzeti vidéki hálózatot kell létrehoznia, amely összefogja a vidékfejlesztéssel foglalkozó szervezeteket és közigazgatási szerveket.

IV.1. A helyi stratégiák végrehajtása

A helyi fejlesztési stratégiák végrehajtására irányul, mindhárom tengely (I., II., III.) egy vagy több célkitűzésének megvalósítása érdekében.

IV.2. Együttműködés

Együttműködési projektek végrehajtását támogatja, amelyek lehetnek „területiek”, azaz tagállamon belüliek, és határon átnyúlóak, több tagállam területei között, valamint harmadik államok területeivel összekapcsolódóak (transznacionálisak). Együttműködés esetében csak a Közösségben lévő területekre vonatkozó kiadások jogosultak támogatásra.

A **technikai segítségnyújtás** finanszírozása is szerepel az új vidékfejlesztési rendeletben, mégpedig oly módon, hogy az alap éves allokációjának 0,25%-áig fizethet olyan (brüsszeli) bizottsági kezdeményezésekre, amelyek a végrehajtás előkészületeire, monitoringra, adminisztratív támogatásra, vagy az intézkedések értékelésére, ellenőrzésére irányulnak. A tagállam kezdeményezésére, a saját vidékfejlesztési programjaikra vonatkozóan is fizethető a programokhoz kapcsolódóan előkészítő, irányítási, monitoring, értékelési, tájékoztatási, és ellenőrzési célokra, az egyes programokra jutó források 4%-áig. Ebben a keretösszegben fenn kell tartani forrást a nemzeti vidékfejlesztési hálózat⁶ létrehozására, működtetésére.

EURÓPAI VIDÉKFEJLESZTÉSI HÁLÓZAT

A közösségi szintű vidékfejlesztés területén tevékenykedő nemzeti hálózatok, szervezetek és közigazgatási szervek hálózatba szervezése céljából Európai Vidékfejlesztési Hálózatot kell létrehozni, amelyet a Bizottság számára elkülönített, a programok 0,25%-át kitevő technikai segítségnyújtás keret finanszíroz.

A Hálózat célja:

- a tagállami programokra, a helyes vidékfejlesztési gyakorlatra vonatkozó információk összegyűjtése, elemzése és terjesztése;
- tájékoztatás nyújtása a Közösség és harmadik országok vidéki területeinek helyzetéről;
- közösségi szintű találkozók és szemináriumok szervezése;
- szakértői hálózatok létrehozása és működtetése a tapasztalatcsere elősegítése és a vidékfejlesztési politika végrehajtásának és értékelésének támogatása céljából;
- a nemzeti hálózatok és a transznacionális együttműködési kezdeményezések támogatása.

NEMZETI VIDÉKI HÁLÓZAT

A tagállamoknak a rendelet alapján nemzeti vidéki hálózatot kell létrehozniuk, amely összefogja a vidékfejlesztéssel foglalkozó szervezeteket és közigazgatási szerveket.

A nemzeti hálózatra vonatkozó részletes szabályozást a rendelet nem tartalmazza, annyi iránymutatást ad csupán, hogy a hálózat működéséhez cselekvési tervet kell készíteni, amely tartalmazza a helyes vidékfejlesztési gyakorlat meghatározására és elemzésére

AGRÁR- ÉS VIDÉKFEJLESZTÉS OPERATÍV PROGRAM

irányuló tevékenység, a tapasztalatcsere megszervezését, képzési programok szervezését főleg a megalakulás szakaszában lévő helyi akciócsoportok számára.

A részletes szabályozást külön végrehajtási rendelet fogja szabályozni. A hálózat költségeit a technikai segítségnyújtás intézkedés keretéből kell fedezni.

AZ EMVA INTÉZMÉNYRENDSZERÉNEK BEMUTATÁSA

Irányítás és ellenőrzés

A vidékfejlesztési programok szabályos pénzügyi lebonyolításáért az akkreditált kifizető ügynökség, illetve az igazoló szerv felelősek, ezek működését a Közös Agrárpolitika (KAP) finanszírozását szabályozó 1290/2005 tanácsi rendelet szabályozza. E rendelet értelmében a tagállam felelőssége, hogy:

1. az EMVA-ból finanszírozott intézkedések megvalósuljanak, és rendszeresek legyenek;
2. megakadályozza és megbüntesse a szabálytalanságokat;
3. behajtsa a szabálytalanság és gondatlanság miatt elvesztett összegeket.

Az irányítási és ellenőrzési rendszerek nem megfelelő működése esetén a Bizottság az időközi kifizetéseket részben vagy egészben csökkentheti, vagy felfüggesztheti.

Kifizető ügynökség

A kifizető ügynökségek a tagállamok azon hatóságai vagy szervei, amelyek az általuk végrehajtott kifizetésekkel összefüggésben garanciát nyújtanak arra, hogy:

- még a kifizetések engedélyezése előtt megtörténjen annak ellenőrzése, hogy a támogatások odaítélési eljárása megfelel a közösségi szabályoknak;
- a teljesített kifizetések könyvelése pontosan és teljeskörűen történik;
- végrehajtják a jogszabályokban meghatározott ellenőrzéseket.

Az EMGA és az EMVA kifizetéseinek bonyolítására a tagállam egy vagy több kifizető ügynökséget is akkreditálhat, a kifizető ügynökségek számát azonban a szükséges minimumra kell korlátozni.

Igazoló szerv

Az igazoló szerv a tagállam által megbízott szervezet, amely az akkreditált kifizető ügynökségek számláit a valóság, a teljesség és a pontosság szempontjából igazolja, figyelembe véve a kifizető ügynökségnél bevezetett irányítási és ellenőrzési rendszereket.

Irányító hatóság

Az irányító hatóságok működését az EMVA rendelet szabályozza. Ennek értelmében az irányító hatóság köz- vagy magánjogi szerv, vagy maga a tagállam lehet, amely felelős a program hatékony, eredményes és szabályszerű végrehajtásáért, ezen belül különösen:

- annak biztosításáért, hogy a finanszírozandó műveletek kiválasztása a vidékfejlesztési programmal összhangban történjen;
- annak biztosításáért, hogy a kedvezményezettek tájékoztatást kapjanak a kapott támogatásból eredő kötelezettségeikről;
- annak biztosításáért, hogy a programok értékelése a monitoring és értékelési keretszabályozásnak megfelelően;
- a monitoring bizottság vezetéséért;
- az EMVA-ból származó támogatások átláthatóságáért, a nyilvánosság tájékoztatásáért a nemzeti stratégiai tervről, a vidékfejlesztési programokról és a közösségi hozzájárulásról;
- az éves időközi jelentés elkészítéséért és a Bizottsághoz történő benyújtásáért;
- annak biztosításáért, hogy a kifizető ügynökség a kifizetések engedélyezése előtt minden szükséges információt megkapjon.

A monitoring bizottság

Minden vidékfejlesztési programra vonatkozóan monitoring bizottságot kell létrehozni a programot jóváhagyó határozatot követő legfeljebb három hónapon belül.

A bizottság összetételéről a tagállam határoz, a bizottságban részt vesznek a regionális, helyi és egyéb hatóságok, a gazdasági és szociális partnerek, a civil társadalmat képviselő szervezetek, a nem kormányzati szervek, a környezetvédelmi szervek, a nemek közötti egyenlőség előmozdításáért felelős szervek. A (brüsszeli) Bizottság képviselői saját kezdeményezésükre tanácsadói minőségben részt vehetnek a monitoring bizottság munkájában.

A monitoring bizottság legfeljebb négy hónappal a vidékfejlesztési program jóváhagyására vonatkozó döntés után felülvizsgálhatja a programban szereplő kiválasztott intézkedéseket. Ezután fő tevékenysége, hogy

- időközönként felülvizsgálja a program konkrét céljainak elérése irányában történt előrehaladást,
- megvizsgálja a végrehajtás eredményeit,
- jóváhagyja az éves időközi jelentéseket, mielőtt azokat a (brüsszeli) Bizottság részére elküldenék
- javaslatot tesz az irányító hatóság számára program kiigazítására vagy felülvizsgálatára vonatkozóan.

Az irányító hatóság és a monitoring bizottság a vidékfejlesztési programok monitoringját pénzügyi-, teljesítmény-, eredmény-, és hatásmutatókkal végzi. A mutatókra (indikátorokra) vonatkozóan a Bizottság keretszabályozást dolgoz ki, amelyet a tagországok elfogadnak.

VIDÉKFEJLESZTÉSI PROGRAMOK INTÉZMÉNYRENDSZERÉNEK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

A 2. táblázat foglalja össze a jelenlegi vidékfejlesztési programok magyarországi intézményrendszerét, kiegészítve az EMVÁ-val.

Az EMVA végrehajtásában résztvevő intézmények eddig még nem kerültek Magyarországon kijelölésre, azonban törekedni kell arra, hogy a leendő feladatokat azok az intézmények lássák el, melyek eddig a vidékfejlesztési programok végrehajtásában már részt vettek, tapasztalatot szereztek, képzett munkaerővel rendelkeznek.

Dr. Maácz Miklós – Kónya Edit

INTÉZMÉNY Megnevezése	PROGRAMOK			
	SAPARD	AVOP	NVT	EMVA
Irányító Hatóság	FVM, Irányító Hatósági Főosztály	FVM, Irányító Hatósági Főosztály	—	szükséges
Program Menedzsment Egység	—	—	FVM, Irányító Hatósági Főosztály	—
Monitoring Bizottság	Külön-külön monitoring bizottság működik mindhárom program esetében.			szükséges
Kifizető Hatóság	—	PM	—	—
Kifizető Ügynökség	*volt SAPARD Hivatal	—	MVH	szükséges
Igazoló Szerv	ÁSZ	—	ÁSZ	szükséges
Közreműködő Szervezet	—	MVH	—	—
Illetékes Hatóság	PM, Nemzeti Alap	—	FVM	—
Nemzeti Vidéki Hálózat	—	—	—	szükséges

Használt rövidítések: FVM – Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium, PM – Pénzügyminisztérium, ÁSZ – Állami Számvevőszék, MVH – Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Hivatal

A Környezetvédelem és Infrastruktúra Operatív Program (KIOP) legújabb eredményei, különös tekintettel a közlekedési infrastruktúra fejlesztésére

1. KIOP HELYZETKÉP 2006. MÁRCIUS VÉGÉN

A KIOP fő célja a környezetvédelem és a környezetbarát közlekedési infrastruktúra erősítése a fenntartható fejlődés elősegítésével. Az Operatív Program a fő fejlesztési irányvonalakat ún. prioritásokként fogalmazza meg, amelyek a célként kitűzött fejlesztési területeket foglalják magukban. Az energetikai fejlesztések a környezetvédelmi prioritáson belül kaptak helyet. A prioritások intézkedésekre bonthatók, ezekre épülve kerültek kiírásra a pályázati felhívások 2004-ben. A KIOP költségvetése 2004 és 2006 között 112,3 milliárd forint.

A KIOP három prioritást tartalmaz:

1. Környezetvédelem

2. Közlekedés

3. Technikai Segítségnyújtás

A KIOP kötelezettségvállalásának értéke a 2006. március végén **110,34 milliárd forint**, amely a 3 éves keret (112,3 milliárd forint) 98,21%-a. A szerződéskötés értéke 99,34 milliárd forint, amely az OP 3 éves keretének 88,42%-a. A tényleges kifizetések összege 33,03 milliárd forint volt, ami a 3 éves keret 29,41 %-át teszi ki.

OPERATÍV EGYSÉGEK	Beérkezett projektek	IH által támogatott projektek	IH megítélt támogatás	Hatályba lépett szerződés	Hatályba lépett szerződés	Kifizetés
	db	db	forint	db	forint	forint
KIOP	340	135	110 346 713 053	115	99 341 427 132	33 033 689 751
1. Környezetvédelem	251	68	40 841 335 820	52	34 372 653 986	4 703 663 749
1.1. Vízminőség javítása	57	9	17 970 782 081	8	17 030 281 637	2 221 046 942
1.1.1. Az ivóvízminőség javítása	23	4	2 365 512 081	3	1 425 011 637	8 814 233
1.1.2. Szennyvízelvezetés és -tisztítás fejlesztése	34	5	15 605 270 000	5	15 605 270 000	2 212 232 709
1.2. Állati hulladék kezelése	41	5	890 588 000	2	122 892 000	35 739 419
1.3. Egészségügyi és építési-bontási hulladék kezelése	13	8	3 748 984 000	6	3 140 206 400	1 269 400 335
1.4. Környezeti kármentesítés a felszín alatti vizek és az ivóvízbázisok védelme érdekében	19	5	5 212 475 500	1	1 689 050 000	0
1.5. Természetvédelem és fenntartható árvízvédelem	12	10	8 270 696 000	10	8 264 435 000	506 201 489
1.5.1. Természetvédelem erősítése	11	9	2 070 696 000	9	2 064 435 000	506 201 489
1.5.2. Tisza-völgyi árvízvédelem	1	1	6 200 000 000	1	6 200 000 000	0
1.6. A levegőszennyezés és a zajterhelés mérése	3	3	1 110 257 329	3	1 110 257 329	50 941 826
1.7. Az energiagazdálkodás környezetbarát fejlesztése	106	28	3 637 552 910	22	3 015 531 620	620 333 738
2. A közlekedési infrastruktúra fejlesztése	27	21	67 397 353 370	18	62 929 962 523	27 801 536 328
2.1. A főúthálózat műszaki színvonalának fejlesztése	23	17	53 215 962 523	17	53 215 962 523	27 082 647 834
2.2. Környezetbarát közlekedési infrastruktúra fejlesztése	4	4	14 181 390 847	1	9 714 000 000	718 888 494
2.2.1. Az elővárosi közösségi közlekedés fejlesztése	3	3	4 467 390 847	0	0	0
2.2.2. Intermodális központok közlekedési kapcsolatainak fejlesztése	1	1	9 714 000 000	1	9 714 000 000	718 888 494
3. Technikai segítségnyújtás	62	46	2 108 023 863	45	2 038 810 623	528 489 674

Prioritás szintű adatok

Környezetvédelem

A kötelezettségvállalás értéke **40,84 milliárd forint**, a szerződéskötés értéke **34,37 milliárd forint**, a kifizetés értéke pedig **4,7 milliárd forint**.

Közlekedés

A kötelezettségvállalás értéke **67,39 milliárd forint**, a szerződéskötés értéke **62,92 milliárd forint**, a kifizetés értéke pedig **27,8 milliárd forint**.

Technikai segítségnyújtás

A kötelezettségvállalás értéke **2,1 milliárd forint**, a szerződéskötés értéke **2,03 milliárd forint**, a kifizetés értéke pedig **0,52 milliárd forint**.

A KIOP intézkedésekre beérkezett pályázatok és projektek helyzetét az 1. táblázat foglalja össze.

2. A KÖZLEKEDÉSI INFRASTRUKTÚRA FEJLESZTÉSE PRIORITÁS EREDMÉNYEI

A közlekedési infrastruktúra fejlesztése prioritás központi konstrukcióként valósul meg a KIOP keretében. A 2004-2006. időszakra mintegy 64,2 milliárd forint támogatási összeg áll rendelkezésre „A főúthálózat műszaki színvonalának emelése” valamint a „Környezetbarát közlekedési infrastruktúra fejlesztése” intézkedések megvalósítására.

2.1. A főúthálózat műszaki színvonalának emelése

Támogatás célja:

- Infrastrukturális feltételek javítása a regionális és régióközi közlekedési kapcsolatok érdekében.
- A gazdaságilag elmaradott térségek elérhetőségének javítása, valamint a leszakadással fenyegetett régiók és a fejlettebb térségek közötti kapcsolatok fejlesztése.

Támogatható tevékenységek:

- Útrehabilitációs program a 11,5 tonnás tengelyterhelés elérése érdekében.
- Elkerülő és tehermentesítő utak építése a településeken áthaladó forgalom csökkentése érdekében.
- A főúthálózat kapacitásának növelése.

2004. március 31-ig az Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság (UKIG) által a *főúthálózat műszaki színvonalának emelése* intézkedésre benyújtott 11 db pályázat közül a 2004. május 27-én ülésező Projekt Kiválasztási Bizottság hét projektet tartott támogatásra alkalmasnak. A Projekt Kiválasztási Bizottság javaslata alapján az Irányító Hatóság vezetője 2004. június 24-én összesen 16,1 Mrd forint összeggel 7 pályázat támogatásáról döntött, amelyre vonatkozó Támogatási Szerződéseket a KIOP Irányító Hatóság és a Végző Kedvezményezett (Útgazdálkodási Koordinációs Igazgatóság) 2004. július 19-én megkötötte.

A benyújtott projektek illeszkednek az operatív program céljaihoz. A 11,5 tonnás tengelyterhelés elérése mellett elkerülő és tehermentesítő utak építését és a főúthálózat kapacitásának növelését segítik elő. Az elutasított pályázatok esetében problémaként a

költség-haszon elemzés gyengeségei, a hiányzó tételes költségszámítás és a hiányzó forgalmi adatok jelentkeztek.

2006. márciusáig összesen az ezen intézkedésre benyújtott pályázatok közül a Projekt Kiválasztási Bizottság javaslata alapján az Irányító Hatóság vezetője 17 projektet támogatott 53,2 milliárd forint értékben. A vonatkozó Támogatási Szerződéseket a KIOP Irányító Hatóság és a Végző Kedvezményezett (UKIG) megkötötte.

A leszerződött projektek közül az alábbi öt esetben már befejeződtek a munkálatok:

- 4. sz. főút burkolat-megerősítése 99+770-171+640 km szelvények között,
- 4. sz. főút burkolat-megerősítése 171+677-175+000 kmsz. és 175+000-180+400 km sz. között,
- 4. sz. főút Berkesz elkerülő szakasz építése,
- 4. sz. főút Székely elkerülő szakasz építése,
- 44. sz. főút 11,5 t útrehabilitáció 100+000 – 119+132 km sz. között.

Az alábbiakban röviden ismertetjük a már befejeződött közlekedési projekteket.

4. sz. főút burkolat megerősítése a 99+770-171+640 km. szelvények között

A projekt célja az volt, hogy az országos közúthálózat megerősítésre kerüljön és ezen keresztül alkalmassá váljon a 11,5 tonnás tengelyterhelésű járművek közlekedtetésére, azaz az Európai Tanács 96/53. EC rendeletének való megfelelés teljesítése.

További cél volt az adott útszakasszal összekötött településláncok megközelíthetőségének, közlekedésének javítása, a külterületi útszakaszok és települési átkelési szakaszok közlekedés minőségének javítása. Másodlagos célként fogalmazódott meg az utazási idő csökkentése, és az utazási kényelem növelése.

A projekt eredményeként megtörtént az érintett út felületének egyenletesebbé tétele, melynek következtében csökken a károsanyag-kibocsátás, mérséklődnek a zajhatások és kényelmesebb utazási körülmények érhetők el.

Jelen projekt keretében négy szakaszban megvalósult a megye legfontosabb főútvonalán egy 17,42 km hosszúságú szakasz burkolatának megerősítése. A 4. sz. főút érintett szakaszai Szolnokon a 99+171–101+425 és 102+075–104+750 km sz. között, illetve Kisújszállásnál a 148+800–155+850 és Karcagnál a 165+600–171+640 km sz. közötti szakasz.

A burkolatmegerősítés 10,0 t-ról 11,5 t-ra javítja a 4. sz. főút teherbírását, valamint magasabb szolgáltatási színvonalat biztosít.

A KIOP támogatás összege:	1.180.000.000 Ft.
Kivitelezés kezdete:	2004. december 6.
Kivitelezés befejezése:	2005. július 25.

4. sz. főút 171+677-175+000 kmsz. és 175+000-180+400 kmsz. közötti szakaszok 11,5 tonnás tengely terhelésre történő megerősítése

A projekt célja a 4. sz. főút 171+677–180+400 km szelvények közötti szakaszának 11,5 tonnás tengelyterhelésre történő megerősítése volt, továbbá a 176+038 km szelvényben található vasúti felüljáró felújítása és a 179+426 km szelvényben található veszélyes közlekedési csomópont átalakítása jelzőlámpa telepítéssel.

A projekt másodlagos céljaként fogalmazódott meg az utazási idő csökkentése, az út szolgáltatási színvonalának növelése, valamint a csomópont átépítéssel a közlekedésbiztonsági helyzet javítása.

A projekt eredményét tekintve kijelenthető, hogy a beruházás – beleértve a vasúti felüljáró felújítását valamint a közlekedési csomópont átalakítását és jelzőlámpa telepítést –, jótékony hatást gyakorol a közlekedésbiztonság javítására, valamint a nemzetközi és hazai tranzitforgalom magas szintű kiszolgálására.

A KIOP támogatás összege: 1.110.499.956 Ft.
Kivitelezés kezdete: 2005. március 30.
Kivitelezés befejezése: 2005. december 2.

4. sz. főút 289+540-294+440 km között Nyírbogdány elkerülő szakasz építése

4. sz. főút 294+700-299+500 km között Székely elkerülő szakasz építése

4. sz. főút 299+500-304+500 km között Berkesz elkerülő szakasz építése

A fenti projektek közül a Székely és Berkesz elkerülő szakaszok építése már befejeződött. A beruházás célja a 4. sz. I. rendű főút Nyírbogdány, Székely és Berkesz településeket elkerülő, a belső területeket az átmenő tranzit forgalomtól tehermentesítő szakaszának kiépítése. Az elkerülő utak elkészültével megvalósul a települések teljes elkerülése, tehermentesítése az átmenő tranzit forgalomtól és annak káros hatásaitól.

Az elkerülő út megépítésére pályázatot beadott három település a 4. sz. főút mentén Nyíregyházától Záhony felé egymást követi. A 4. sz. Budapest–Szolnok–Debrecen–Záhony–országhatár érintésével haladó főút igen fontos közlekedési folyosó, jelentős nehéz-tehergépjármű, valamint jelentős ukrán-magyar személygépjármű forgalommal. A jelenlegi nyomvonalat a belterületi szakaszokon a szűk beépítési viszonyokra tekintettel csak a lakóépületek szanálásával lehetne korszerűsíteni. A 4. sz. főút jelenlegi és várható forgalomműködésének figyelembe vételével a környezeti károsító hatások növekedése miatt szükséges a beavatkozás.

A főút érintett szakaszának forgalma jelenleg évente mintegy 5-8%-al növekszik. Az átlagos napi forgalom nagysága a jelenlegi 5500-6500 egységjármű/nap értékről 2010-re várhatóan 7000-8200, 2015-re 8000-9200 egységjármű/nap körül alakul. A vizsgált útszakaszon a teherforgalom részaránya a 14-23%-ot is eléri. A településeket elkerülő utak legoptimálisabb nyomvonalának meghatározásakor elvégzett környezeti hatásvizsgálat több lehetséges változatot is vizsgált.

A 4. sz. főút építendő új szakaszán a forgalmi sávok tervezett szélessége 3.50 m, a burkolat szélessége 8.0 m, a padka tervezett szélessége 2.00 m. A tervezett elkerülő út és a 4. sz. főút csatlakozásánál a település felől érkező járművek sebesség csökkentését a geometriai kialakítás is elősegíti.

Az elkerülő utak megvalósulásával a teljes tranzitforgalom és a térségi forgalom is az elkerülő szakaszokon fog lebonyolódni, így az átkelési szakaszokon a várhatóan a forgalom 10-15%-a fog megjelenni. Ezáltal az érintett belterületi szakaszokon jelentősen megnő a település élők biztonsága, az elkerülő utat használók utazási kényelme. A településen élő emberek életkörülményeinek változása szemléletesen látszik majd a jelenleg határérték feletti ténylezők (elsősorban zaj) mérséklődésében.

	SZÉKELY	BERKESZ
A KIOP támogatás összege (Ft)	1.730.022.183	2.190.518.395
Kivitelezés kezdete	2005. április 11.	2005. április 11.
Kivitelezés tervezett befejezése	2006. január 23.	2005. november 21.

44. sz. Kecskemét-Gyula főközlekedési út útrehabilitációs program a 11,5 tonnás tengelyterhelés elérése érdekében, a 100+000-119+132 km szelvények között

A projekt általános célja volt a kiegyensúlyozott területi fejlődés elősegítése, a vidék felzárkózási lehetőségének megteremtése, a régió felzárkóztatása, a vidék társadalmi szerepének felértékelődése, a népességmegtartó képességének javítása, a városi és a vidéki térségek közötti fejlettségbeli különbségek csökkentése.

A 44. sz. I. rendű főút fejlesztésével a javult a régióban található iparterületek, –Almáskerti ipari park, Kondorosi Takarmánykeverő, Barnevál, Békéscsabai Konzervgyár – turisztikai és oktatási központok – Gyulai vár, Gyeraj lovas tanya, Munkácsy Mihály Múzeum, Tessedik Sámuel Főiskola – elérhetősége. A főút felújításával a 47-es, 5-ös főutak, valamint az M5-ös autópálya elérési feltételei javultak.

Az útrehabilitáció keretében a 44. sz. Kecskemét – Békéscsaba – Gyula I. rendű főút 100+000 – 119+132 km szelvények közötti szakaszának rehabilitációjára került sor, mely a korábbi 7,0 m szélességű útszakasz 7,5 m-re való szélesítését, valamint a burkolat 11,5 tonnára történő megerősítését jelentette. A tervezett útszakasz a 2x1 forgalmi sávval, 19.132 km hosszban került kiépítésre, illetve több csomópont is kiépítésre került. A szélesítési munkálatok elvégzése előtt a meglévő szélesítés mindkét oldalon elbontásra került.

A teljes szakaszon a burkolat megerősítésén túl pihenőhelyek, valamint a meglévő autóbusszmegállók átépítésére is sor került.

A KIOP támogatás összege: 2.803.132.680 Ft.
Kivitelezés kezdete: 2005. március 31.
Kivitelezés befejezése: 2005. október 21.

2.2. Környezetbarát közlekedési infrastruktúra fejlesztése

Támogatás célja:

- Közúti forgalom túlterheltségének és környezetterhelésének csökkentése, az elővárosi vasúti szolgáltatások fejlesztése
- Tranzitforgalom mennyiségének csökkentése a vízi és közúti közlekedési kapcsolatok fejlesztésével, kapcsolódási pontok kiépítésével, és a logisztikai szolgáltatások szükséges feltételeinek biztosításával.

Támogatható tevékenységek:

- Az elővárosi közösségi közlekedés fejlesztése
- Intermodális központok közlekedési kapcsolatainak fejlesztése

A környezetbarát közlekedési infrastruktúra fejlesztése intézkedés

keretében az elővárosi közösségi közlekedés, valamint az intermodális központ közlekedési kapcsolatainak fejlesztésére vonatkozó projektek benyújtására 2005-ben került sor.

Az intermodális központ közlekedési kapcsolatainak fejlesztése komponens keretében a Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő fejlesztése beruházás megvalósítása történik meg: a kikötő és a vasúti kapcsolat kiépítése az országos főhálózattal, valamint a kikötő belső területének infrastruktúrális ellátása révén. A tervek szerint a további fejlesztések a 2007-13 közötti időszakban szintén uniós forrásokból folytatódhatnak.

Az elővárosi közösségi közlekedés fejlesztése komponens esetében a három támogatott projekt értéke 4 milliárd forint, az intermodális központ közlekedési kapcsolatainak fejlesztése komponens projektjének értéke pedig 9,71 milliárd forint.

Győr-Gönyű Országos Közforgalmú Kikötő intermodális központ közlekedési kapcsolatainak fejlesztése

A pályázó neve: Észak-dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság

A kivitelezés várható kezdésének időpontja: 2006. május

A projekt várható befejezése: 2008. március

A projekt beruházási költsége: 9 700 000 000 Ft.

A projekt rövid leírása:

A projekt – igazodva az EU közlekedés- és környezeti politikai céljaihoz – a kikötőben működő és fejlesztés alatt álló területek vasúti ellátását, megfelelő közúti úthálózati kapcsolatának kiépítését, ezen területek további infrastruktúrális ellátását, hosszú távú bérbeadással történő használatát biztosítja, a tervezett teljes kikötői telepítéshez igazodó módon. Ezzel a projekt lehetővé teszi az intermodális kapcsolat útján (vízi út, vasút, közút) a térségben meglévő igények kielégítése érdekében az áruforgalom gazdaságos, környezetbarát kielégítését és megalapozza a kikötő teljes kiépítésének komplex infrastruktúrális ellátását mintegy bruttó 10 milliárd Ft befektetéssel 24 hónap alatti megvalósítás mellett.

Emellett biztosítja a növekvő áruforgalmazás lebonyolítását, távoli területek elérését intermodális központként való kiszolgálással az eddig betelepült mintegy 6,3 ha és további 25 ha infrastruktúrával berendezendő területen működő forgalmazók számára.

AZ ELŐVÁROSI KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉS FEJLESZTÉSE KOMPONENS

I. projekt: Budapest-Érd kötőtpályás elővárosi tömegközlekedés fejlesztése, Érd, Diósdai úti vasúti átjárók külön-szintű kialakítása

A pályázó neve: MÁV Zrt.

A kivitelezés kezdési időpontja: 2006. február

A projekt várható befejezése (pénzügyi zárása): 2007. október 31.

A projekt beruházási költsége: 1 956 895 252 Ft.+ÁFA

A projekt rövid leírása:

A pályázat célja az Érd, Diósdai úton meglévő két szintbeli vasúti átjáró átépítése külön-szintű csomóponttá. A helyszínen közúti aluljáró létesül, mely a két vasúti átkelő között részben befedésre kerül. A gyalogosok számára külön aluljáró, rámpák és liftek épülnek. Új állomásépület létesül továbbá Érd felső megállóhelyen.

A projekt eredményeképp folyamatossá válik a közúti forgalom, megszűnik a sorompók okozta várakozás és torlódás, valamint az ebből fakadó környezeti terhelés és balesetveszély. Megteremtődnek továbbá az ütemes elővárosi vasúti közlekedés feltételei. A gyalogos létesítmények teljesen akadálymentesen lesznek kialakítva, így a kerekesszékekkel vagy babakocsival közlekedők is könnyedén használhatják.

II/A projekt: Az elővárosi közlekedés feltételeinek javítása a Budapest – Pusztaszabolcs, valamint a Budapest – Szekesfehérvár vonalakon Budapest és Érd között

A pályázó neve: MÁV Zrt.

A kivitelezés kezdési időpontja: 2006. február

A projekt várható befejezése (pénzügyi zárása): 2006. december 31.

A projekt beruházási költsége: 1 206 194 202 Ft.+ÁFA

A projekt rövid leírása:

A projekt során Érd alsó állomás és Érd felső megállóhely felújítására kerül sor, valamint új megállóhely épül Budapesten a XXII. kerületi Bartók Béla úton.

A beruházás során szabályozzák a vágányszakaszt, megújul a biztosítóberendezés, a peronok, a felsővezeték tartó oszlopok és a peronvilágítás. Perontető, utastájékoztató rendszer és kerékpártároló létesül. A Bartók B. úton P+R parkoló épül. Érd alsón az autóbusz-állomáshoz kapcsolódó gyalogos aluljáró épül.

A projekt eredményeképp megteremtődnek a korszerű vasúti közlekedés feltételei, amelyen növelik a vasút versenyképességét a közúttal szemben. Az új állomás a térségben élők számára jelentős időmegtakarítást hoz. A szintbeli átkelés kiváltásával megteremtődnek az ütemes elővárosi vasúti közlekedés feltételei, megszűnik a balesetveszély. A létesítmények akadálymentesen lesznek kialakítva, kerekesszékekkel vagy babakocsival közlekedők is használhatják.

II/B projekt: Érdliget megállóhely rekonstrukciója

A pályázó neve: MÁV Zrt.

A kivitelezés kezdési időpontja: 2006. február

A projekt várható befejezése (pénzügyi zárása): 2006. december 31.

A projekt beruházási költsége: 559 736 752 Ft.+ÁFA

A projekt rövid leírása:

A pályázat az Érd és Budapest közötti elővárosi vasúti közlekedés fejlesztésének részeként Érdliget megállóhely rekonstrukcióját és fejlesztését tartalmazza. A beruházás során gyalogos-aluljáró, lépcsők és rámpák épülnek, felújításra kerül a meglévő peron és felsővezeték, szabályozzák a vágányszakaszt, megújul a biztosítóberendezés és a peronvilágítás, perontető és korszerű utas-tájékoztató rendszer létesül. A projekt részeként 100 gépkocsi-férőhelyes P+R parkoló és kerékpártároló épül.

A projekt eredményeképp Érdligeten megteremtődnek a korszerű vasúti közlekedés feltételei, amelyen növelik a vasút versenyképességét a közúti közlekedéssel szemben. A szintbeli gyalogos átkelés kiváltásával megteremtődnek az ütemes elővárosi vasúti közlekedés feltételei, megszűnik a balesetveszély. A létesítmény akadálymentesen lesz kialakítva, kerekesszékekkel vagy babakocsival közlekedők is használhatják.

Kultúra 2007?

Az Európai Unió következő kulturális keretprogramja

VÉGE A KULTÚRA 2000-NEK – NINCS TÖBB PÉNZ KULTÚRÁRA?

De van! Illetve lesz! Az Európai Bizottság már 2004 nyarán elfogadta a Kultúra 2007 munkacímen emlegetett következő kulturális keretprogram javaslatát. Az új keretprogram az Európai Unió 2007-2013-ra összeállított, az oktatási, ifjúsági, kulturális és audiovizuális területeket felölelő programcsomagjának része lesz. Az új keretprogramok összköltségvetéséről, majd ezt követően a programok részleteiről várhatóan 2006 őszén születik megállapodás.

MIBEN MÁS A KULTÚRA 2007?

Lesznek változások, és lesznek ismerős elemek. Az Európai Bizottság igyekszik felhasználni a Kultúra 2000 program tanulságait: átveszi a jól működő elemeket, megváltoztatja a rosszul, vagy nem elég jól működőket. Több elemző tanulmány készült a Kultúra 2000-ről, a kulturális területen dolgozók, a kultúra iránt érdeklődők pedig nyílt internetes fórumon mondhatták, küldhették el véleményüket, javaslataikat a Bizottságnak.

A Kultúra 2007 elődjénél *átfogóbb programot* kínál. Három nagy célkitűzés áll a program középpontjában:

- a kulturális szektorban dolgozók nemzetközi *mobilitásának* elősegítése,
- a műalkotások és kulturális javak nemzetközi *áramlásának* ösztönzése,
- a *kultúraközi párbeszéd ösztönzése* a tagállamok között.

A keretprogram célja átfogni az egész kulturális ágazatot, erősítve az európai szintű kulturális együttműködést, ezáltal (az alkotók elképzelése szerint) az európai azonosságtudatot is.

Az új keretprogram három fejezetből áll majd:

- kulturális együttműködések,
- európai jelentőségű és méretű kulturális szervezetek,
- tanulmányok, a kulturális együttműködéssel kapcsolatos információk gyűjtése és terjesztése.

Ezek közül az első fejezet lesz a Kultúra 2000 rövid és hosszú távú támogatásainak „utóda”.

Tervezői szeretnék, ha az új program „felhasználóbarát”, azaz átlátható, könnyebben érthető lenne, ezért az űrlapok egyszerűsítését, a támogatások odaítélésének átláthatóbbá tételét, illetve az elszámolások egyszerűsítését ígéri.

MEKKORA LESZ A PÁLYÁZHATÓ ÖSSZEG?

A keretprogram betérjesztői **408 millió eurót szeretnének** a 2007. és 2013. közötti időszakra. A határozattervezet jelenleg az Európai Parlament előtt van, a képviselők feladata az új keretprogramok költségvetését a 2005. novemberében felvázolt Pénzügyi Perspektívával (az EU 2007. és 2013. közti keret-költségvetésével) összeegyeztetni.

MIKOR PÁLYÁZHATUNK?

Hamarosan. Mivel jelenleg még nincs döntés a keretprogram teljes költségvetéséről, így az egyes évekre szóló pályázati kiírások sem jelenhetnek meg. Optimista becslések szerint 2006. késő őszére – 2007. elejére várható az új Kultúra-keretprogram első pályázati felhívása.

Amint kialakul a keretprogram normális működése, továbbra is érvényes lesz a Kultúra 2000-ben már megszokott gyakorlat: adott évben megkezdendő programokra mindig a megelőző év őszén kell benyújtani a pályázatokat. Az új keretprogramban is évente egy pályázati felhívást terveznek.

MIRE LEHET PÁLYÁZNI?

A **kulturális együttműködések** között továbbra is megkülönböztetnek majd hosszabb és rövidebb távú együttműködések, harmadik országokkal tervezett programokat és különleges akciókat – ez utóbbiakra példa lehet az Európa Kulturális Fővárosa program-sorozat vagy a 2001-es Verdi-év.

MELYEK AZ ÚJ FELTÉTELEK?

Az Európai Bizottság Oktatási és Kulturális Főigazgatósága (DGEAC) honlapján található határozat-tervezet szerint a hosszú távú együttműködésekre legalább *hat ország* legalább *hat kulturális szervezetének* kell összefognia, rövid távon pedig legalább *három ország* legalább *négy szervezetének*. A közösségi támogatás aránya mindkét esetben legfeljebb 50% lehet.

Rövid távú együttműködésekre pályázatonként 60.000 és 200.000 euró közötti összeg kérhető, a hosszabb távúakra legfeljebb évi 500.000 euró, legfeljebb öt évre. A speciális kulturális akciók körében marad az Európa Kulturális Fővárosa program, a különböző európai kulturális díjak, a harmadik országokkal és nemzetközi szervezetekkel közös programok, stb.

KIHEZ FORDULHATOK A PÁLYÁZATOKKAL KAPCSOLATOSAN?

Továbbra is működik a **nemzeti információs pontok hálózata** (Cultural Contact Points, CCPs), ennek magyarországi tagja a *KultúrPont Iroda*.

BŐVEBB INFORMÁCIÓ:

az Európai Bizottság Oktatási és Kulturális Főigazgatósága (DGEAC) honlapján:

http://europa.eu.int/eur-lex/lex/LexUriServ/site/hu/com/2004/com2004_0469hu01.pdf
http://europa.eu.int/comm/dgs/education_culture/newprog/index_en.html
http://europa.eu.int/comm/culture/eac/other_actions/after_2006/after2006_fr.html

KULTÚRPONT IRODA:

1075 Budapest, Kazinczy u. 24-26.

Telefon: (06 1) 413-7565

Fax: (06 1) 413-7574

E-mail: info@kulturpont.hu

http://www.kulturpont.hu/eu_palyazatok.php

Munkanélküliség az Unióban – a legrosszabb, illetve a legjobb helyzetben lévő régiók

2004-ben az Unió 25 tagállamában 19,6 millió munkanélküli volt, ennek fele, 10,1 millió férfi. Az összes munkanélküli mintegy negyede, 4,7 millió fő a 15–24 éves korosztályba tartozott. 3 év alatt összességében közel 1,8 millióval nőtt a munkanélküliek száma. 2001-ben is a 18 millió munkanélküli kb. fele volt nő, illetve férfi, és negyede 15–24 éves.

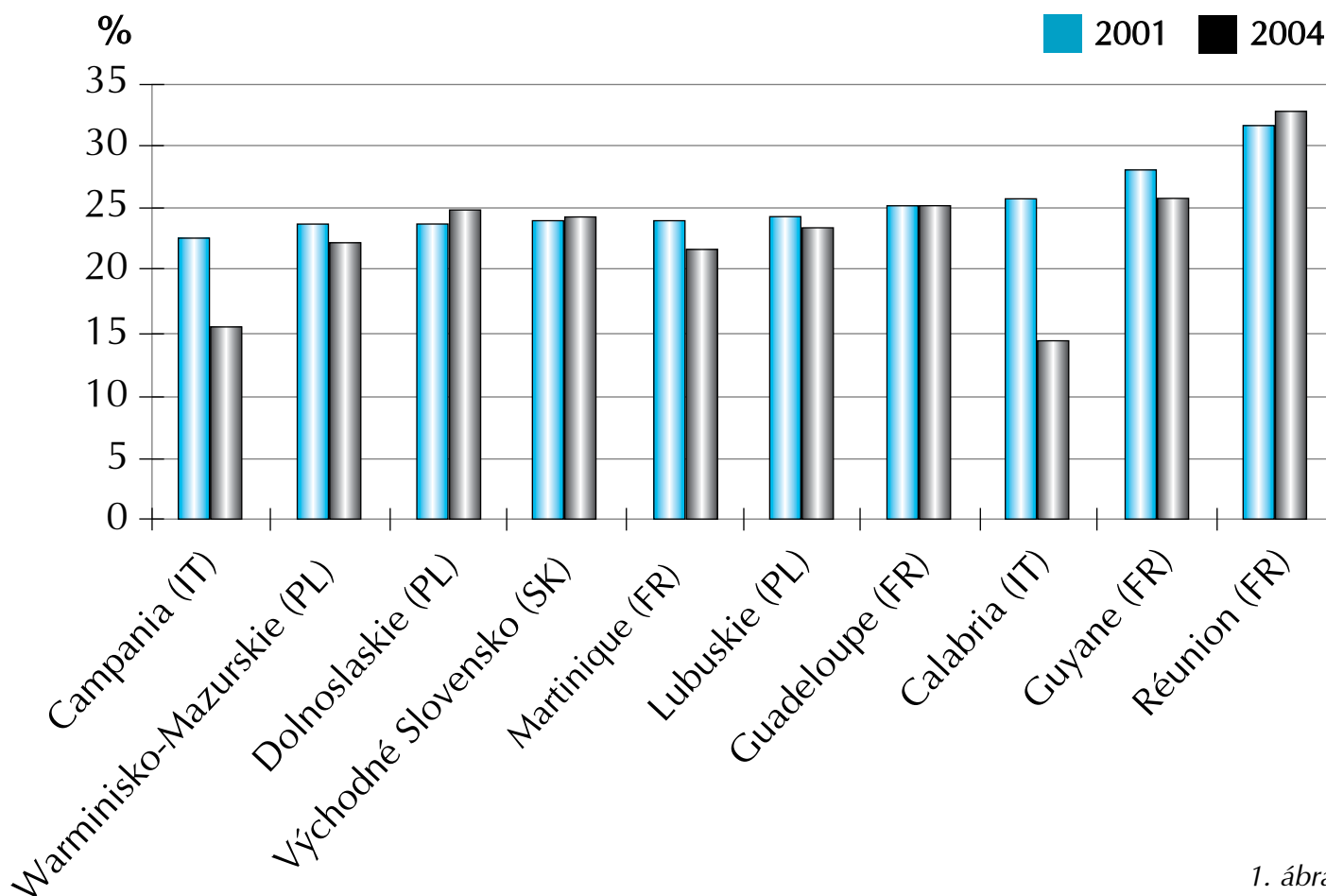
A munkanélküliségi rátát tekintve 2001-hez képest 2004-re 0,6% ponttal, 9,2%-ra emelkedett a munkanélküliek aránya a gazdaságilag aktív népességben belül. A férfiak aránya 7,7-ről 8,5%-ra emelkedett, míg a munkanélküli nők aránya mindkét időpontban 10%-on állt. A fiatal, 15–24 éves korosztály munkanélküliségi rátája jóval magasabb, mint az össznépességé, és e korosztályt tekintve a fiatal nők és férfiak arányszáma megegyezett. Ez utóbbi 2004-ben közel 19% volt.

Az Unió tagállamai között a munkanélküliség terén jelentős különbségeket találunk. Míg Lengyelország és Szlovákia mind a fiatal korosztályt, mind a nőket, mind az össznépességet tekintve magas arányszámokkal rendelkezik, addig például Hollandiában, Dániában, Írországbán, vagy Nagy-Britanniában jóval alacsonyabb arányszámokkal találkozunk. Természetesen e tekintetben egy adott ország régiói között is lényeges eltérések mutatkoznak. Az Unió régióit tekintve a munkanélküliségi ráta szempontjából legjobb helyzetben 2001-ben holland, olasz és osztrák régiók vol-

tak, valamint Luxemburg. Az első tíz régió munkanélküliségi rátája 1,6 és 2,4% között mozgott. Legalacsonyabb munkanélküliségi rátával 2001-ben a holland utrechti régió rendelkezett, míg a legmagasabbal (31,5%) a francia Réunion régió. Franciaország tengeren túli, illetve Európán kívüli régióiban a munkanélküliségi ráta jóval magasabb volt, mint az EU-25 átlaga. 20% fölötti munkanélküliségi rátával elsősorban szlovák (Stredné Slovensko, Východné Slovensko), lengyel (Zachodniopomorskie, Warminsko-Mazurskie, Dolnoslaskie), valamint dél-olasz régiók és Szicília rendelkeztek. 2004-re a 2001-ben legalacsonyabb régiós munkanélküliségi ráták valamelyest megemelkedtek, hiszen az első tíz régió munkanélküliségi rátája 2,4 és 3,3% között alakult. A munkanélküliségi rátát tekintve az első 10 régióból 6 Nagy-Britanniában volt található (Dorset and Somerset, North Yorkshire, Cheshire, Herefordshire, Worcestershire and Warks, Surrey, East and West Sussex, Hampshire and Isle of Wight), kiegészülve 3 olasz (Provincia Autonoma Bolzano-Bozen, Valle d'Aosta, Provincia Autonoma Trento) és egy osztrák régióval (Tirol).

A legrosszabb helyzetű régiók között továbbra is a francia Réunion, Európán kívüli régió van az élen (közel 33%-os munkanélküliségi rátával). 2004-ben szintén magas volt a munkanélküliek aránya Franciaország többi Európán kívüli régiójában (21–26%). 2001-hez képest továbbra is magas (23–25%) a lengyel Lubuskie,

A MUNKANÉLKÜLIEK ARÁNYA A 2001-BEN LEGMAGASABB RÁTÁVAL RENDELKEZŐ RÉGIÓKBAN

Dolnoslaskie, Zachodniopomorskie és Warminsko-Mazurskie régiókban, a szlovák Východné Slovensko régióban, valamint 2 kelet-német régióban (Halle és Dessau), ahol bár 2001-ben is magas, 20% fölötti rátát mértek, 2004-re ez 2-3 százalékponttal tovább emelkedett. Az dél-olasz Calabria és Campania régióban 2001-hez képest 2004-re jelentősen visszaesett (az előbbiben 26-ról 14%-ra, míg az utóbbiban 23-ról 16%-ra) a munkanélküliek aránya, így 2004-re e két régiónak már nem is volt helye a 10 legmagasabb rátával rendelkező régió között.

A MUNKANÉLKÜLIEK ARÁNYA A 2001-BEN LEGMAGASABB RÁTÁVAL RENDELKEZŐ RÉGIÓKBAN

(1. ábra)

A munkanélküli nők aránya mind 2001-ben, mind 2004-ben 1–1,5 százalékponttal volt magasabb, mint a gazdaságilag aktív népességre vetített arány. 2001-ben a 10 legalacsonyabb munkanélküliségi rátával rendelkező régió közül 7 (Utrecht, Luxemburg, Noord-Holland, Noord-Brabant, Tirol, Flevoland és Zuid-Holland) a női munkanélküliséget tekintve is a legalacsonyabb arányszámokkal rendelkezett. E régiókban a munkanélküli nők aránya 2,1 és 2,8% között volt. 2004-re a legalacsonyabb arányok valamelyest megemelkedtek, 2,2 és 3,3% között mozogtak. 3 év alatt a legjobb helyzetben lévő régiók teljesen kicserélődtek, és a 10 legalacsonyabb női munkanélküliségi rátával rendelkező régió mindegyike Nagy-Britanniához tartozott. A munkanélküli nők aránya 2001-ben kiemelkedően magas (27–37%) volt azokban a régiókban, ahol az aktív népességre vonatkozó munkanélküliségi ráták is magasak voltak, azaz Franciaország Európán kívüli régióiban, az olasz Campania, Szicília és Szardínia régiókban, a lengyel Lubuskie, Dolnoslaskie és Warminsko-Mazurskie régióban, valamint a szlovák Východné Slovensko régióban. 2004-re 3 Európán kívüli francia régió (Guadeloupe, Guyane és Réunion), a szlovák Východné Slovensko és a lengyel Dolnoslaskie továbbra is a legmagasabb női munkanélküliségi rátával rendelkező régiók közé tartozott. 24% fölötti női munkanélküliségi rátával rendelkezett továbbá 3 spanyol (Andalúzia, Ciudad Autónoma de Melilla és Extramadura), a görög Dytiki Makedonia és a német Halle régió. A fent említett 3 lengyel régió közül a másik kettőben arányszámuk 2004-ben is magas, 23–26%-os volt női munkanélküliség.

A fiatalok munkanélküliségi rátája jóval magasabb volt mind 2001-ben, mind 2004-ben, mint az aktív népességen belüli. 2001-ben az Unió 25 tagállamában ez az arányszám 17,5, majd 3 év múlva 18,5% volt. A legalacsonyabb munkanélküliségi rátával rendelkező régiókban tapasztalt arányszámok szintén magasabbak voltak, mint az aktív népességen belüliek, akárcsak a legrosszabb helyzetben lévő régiókban. A 15–24 évesek munkanélküliségi rátáját tekintve (az adattal rendelkező régiók között) 2001-ben is és 2004-ben is zömében holland régiók voltak a legjobb helyzetűek. Az előbbi időpontban az első 10 régió 15–24 éves korosztályra vonatkozó munkanélküliségi rátája 3,3 és 5,5% között mozgott. 2001-ben e két arányszám közé 7 holland (Utrecht, Gelderland, Noord-Brabant, Noord-Holland, Zuid-Holland, Overijssel, Limburg), egy osztrák (Oberösterreich) és 2 német régió (Stuttgart, Darmstadt) került. 2004-re az első 10 régió arányszámai is megemelkedtek: 5,4 és 7,7% között volt a legfiatalabb munkanélküliek aránya. Az első 10 régió közé továbbra is holland, osztrák és német régiók tartoztak. E tekintetben Magyarország régiói közül a legjobb helyzetben 2001-ben Közép-Dunántúl volt; 7,2%-os mutatójával a tizenhetedik, míg 2004-ben Nyugat-Dunántúl 9,4%-os rátájával a harminctödik volt. A 10 legrosszabb helyzetű régió

közé e tekintetben is mindkét időpontban a francia Európán kívüli régiók, dél-olasz, valamint lengyel és szlovák régiók tartoztak. 2001-ben Campania régióban a 15–24 éves korosztály munkanélküliségi rátája 60%-os, míg 2004-ben a francia Réunion régió 57%-os rátája volt a legmagasabb. Az előbbi időpontban a 10 legrosszabb helyzetű régióban a legfiatalabbak arányszáma 47 és 60% között, míg 2004-ben 43 és 57% között mozgott. 2001-ben a legrosszabb helyzetű magyar régió e tekintetben a dél-dunántúli (16%), míg 2004-ben az észak-magyarországi régió volt (22%). 2004-hez képest 2005-re a munkanélküliek száma az Unió tagállamaiban 600 ezerrel lett kevesebb, ez 3%-os csökkenést jelentett (az adatok szezonális korrekció nélkül értendők). Számuk 9 tagállamban nőtt kisebb-nagyobb mértékben. Legnagyobb emelkedés Magyarországon volt tapasztalható: egy év alatt közel 50 ezerrel lett több munkanélküli, számuk 2005-re meghaladta a 300 ezret, ami 19,5%-os emelkedést jelentett. Jelentős arányban nőtt még a munkanélküliek száma Cipruson (17%), Portugáliában (15%) és Luxemburgban (13%). A balti államokban a munkanélküliek száma egy év alatt jelentősen csökkent: Litvániában 29, Észtországban 18, Lettországon 14%-kal. Nagyarányú csökkenés volt tapasztalható még Dániában (12%), Szlovákiában és Spanyolországban (10–10%).

A munkanélküliek aránya az EU 25 tagállamában 2005-re az előző évhez képest valamelyest mérséklődött, 9,2-ről 8,7%-ra. A balti államokban a munkanélküliek száma 2004 és 2005 között a legnagyobb arányban csökkent. Bár a munkanélküliségi arány 2004-ben még magasabb volt, mint az Unió átlaga, 2005-re a 2-3 százalékpontos csökkenés eredményeképpen Lettország kivételével (9%) az alatt maradt. Mindkét időpontban a legmagasabb munkanélküli rátával Lengyelország (2004-ben 19%, 2005-ben 17,7%) és Szlovákia (18,2 és 16,4%) rendelkezett. 2005-ben Írországon volt a legalacsonyabb a munkanélküliek aránya, 4,3%, de 5% alatt volt Dániában, Hollandiában és Nagy-Britanniában is.

A női munkanélküliség legnagyobb arányban szintén Lengyelországot és Szlovákiát sújtja. E két országban 2004-ben közel a gazdaságilag aktív népességen belül minden ötödik nő munkanélküli volt; 2005-re arányuk valamelyest mérséklődött, az előbbi országban 19,2%-ra, az utóbbiban nagyobb mértékben, 17,3%-ra. 2004-ben magas, 15% körüli női munkanélküliségi ráta Görögországban és Spanyolországban volt, ahol ez az arány egy év elteltével mérséklődött. A munkanélküliség a nőket legalacsonyabb arányban (mindkét időpontban 4–5%) Írországon, Hollandiában és Nagy-Britanniában érintette.

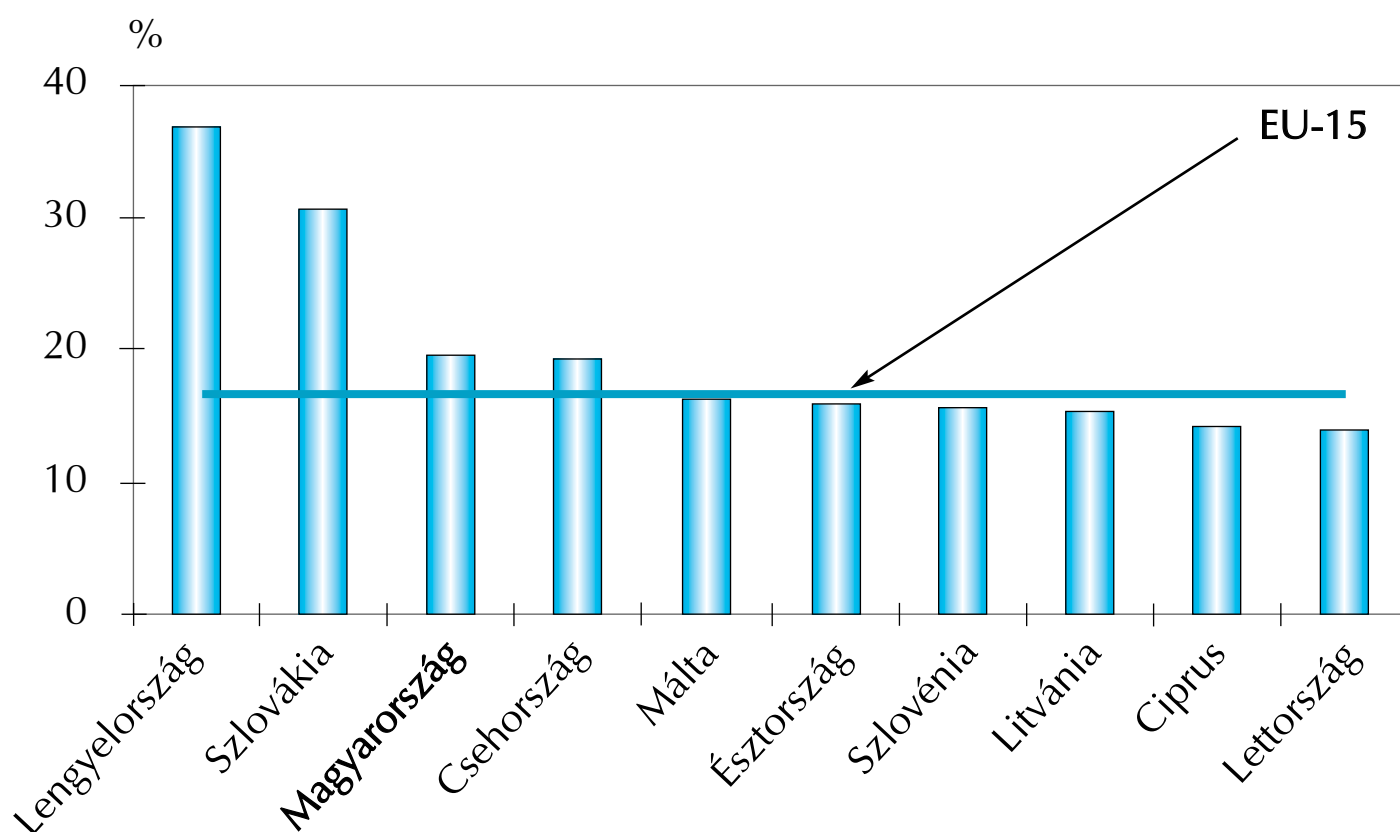
Lengyelországban és Szlovákiában a fiatal munkanélküliek aránya is jóval magasabb, mint az EU többi tagállamában. Lengyelországban 2004-ben 39,6%, egy év elteltével 36,7% volt a 15–24 éves munkanélküliek aránya. Szlovákiában ugyanezek az arányszámok 33,1, illetve 30,5%. Dániában, Írországon és Hollandiában arányuk 8% körül alakult. E tekintetben a balti államokban volt tapasztalható a legnagyobb mértékű arányszám-csökkenés – Litvániában például 22,7%-ról 15,3%-ra módosult a fiatal munkanélküliek aránya. 1 év alatt a legnagyobb mértékű arányszám-növekedést éppen Magyarországon figyelhetjük meg. A fiatal munkanélküliek aránya 5 százalékpontos növekedés után 2005-ben 19,4%-on állt.

A 15–24 ÉVESEK MUNKANÉLKÜLSÉGE RÁTÁJA, 2005

(2. ábra)

Magyarországon 2001 és 2004 között a munkanélküliek aránya 5,1-ről 6,7%-ra, a fiatal munkanélküliek aránya 11,3-ról 15,5%-ra,

A 15-24 ÉVESEK MUNKANÉLKÜLISÉGE RÁTÁJA, 2005

2. ábra

míg a női munkanélküliek aránya 5-ről 6,1%-ra emelkedett. Mindkét évben 5% alatt maradt a munkanélküliségi ráta a közép-magyarországi és a nyugat-dunántúli régiókban (2004-re arányuk valamelyest emelkedett). 2004-re két régióban csökkent a munkanélküliek arányszáma, Dél-Dunántúlon fél százalékponttal, Észak-Alföldön pedig 0,6 százalékponttal. Legrosszabb helyzetben min-

den tekintetben az észak-magyarországi régió volt. 2004-re itt a munkanélküliségi ráta megközelítette a 10%-ot, a fiatalok esetében meghaladta a 22%-ot, ami több mint 6 százalékponttal volt magasabb, mint az országos átlag. A nők munkanélküliségi rátája e régióban megközelítette a 9%-ot.

Kenyeres László

K Ö N Y V A J Á N L Ó

Magyarország környezetstatisztikai atlasza

A KSH – a VÁTI aktív közreműködésével – első ízben jelenteti meg a környezet állapotára vonatkozó, azzal kapcsolatos statisztikai adatok tematikus térképi ábrázolásával készített atlaszát. Az atlasz a környezet erő társadalmi és gazdasági tényezőkkel, a természeti erőforrásokkal, a környezet állapotával és érzékenységgel, a természet- és tájvédelemmel, valamint a társadalmi válaszokkal kapcsolatos statisztikai adatokat jeleníti meg.

Kiadványaink megvásárolhatók: **KSH Statisztika Szakkönyvesboltban**

1024 Budapest II., Keleti Károly u. 10., tel.: 212-4348.

Megrendelhetők: **KSH Statisztikai szolgáltatások osztályán**

1024 Budapest, II., Keleti Károly u. 5-7., tel.: 345-6570, fax: 345-6699, valamint a régiós igazgatóságok terjesztőinél.

E-mail: marketing.ksh@office.ksh.hu

K Ö N Y V A J Á N L Ó

Acquis Communautaire CD-ROM

MAGYARUL! AZ EURÓPAI UNIÓ HIVATALOS KIADÓJÁNAK GONDOZÁSÁBAN

Megjelenés: 2006. április

Acquis: az Alapszerződések, valamint az EU által kiadott kötelező érvényű rendeletek, határozatok és irányelvek összessége. Tágabb értelemben részét képezi az EU egész eljárási rendje. Az acquis az egységes piacra és a négy szabadságjogra (árak, személyek, a tőke és a szolgáltatások mozgásának szabadságára) vonatkozó szabályok, valamint az ezt alátámasztó közös (agrár-, kereskedelmi-, verseny, szállítási-, és egyéb) politika, illetve a legkedvezőtlenebb helyzetben lévő régiók és népességek kategóriák támogatására szolgáló intézkedések összességét fejezi ki. Az anyag kb. 100.000 oldal terjedelmű, 219 kötetnyi dokumentumot tartalmaz. Magyarul, az EU Hivatalos Kiadójának gondozásában. Az egyetlen hiteles és hivatalos verzió!

Ára: 260.000 Ft + 5 % ÁFA (az ár az EUR/Ft árfolyam függvényében változhat)

(Papíron is megrendelhető: 219 kötet, kb. 100.000 oldal, ára: 540.000 Ft + 5 % ÁFA)

Milyen nyújt a CD-ROM?

- egyszerű és összetett keresés, könnyű eligazodás a dokumentumok között
- hiteles dokumentumok pdf fájlban
- könnyű kezelhetőség
- hiteles és megbízható verzió

Megrendelés:

Euro Info Service – Az Európai Unió, az OECD, a Világbank, az IMF, az Európa Tanács, valamint az Északi Tanács hivatalos kiadványainak, adatbázisainak magyarországi forgalmazója

1137 Bp. Szt. István krt. 12.

Tel: 329-21-70; 329-24-87

Fax: 349-20-53

Internet: www.euroinfo.hu

E-mail: euroinfo@euroinfo.hu

Megrendelés, megtekintés

Unió értesítő

Szeretné ha terméke, szolgáltatása, vállalkozásának híre elérné a legfelsőbb döntéshozói kört?

Hirdessen az Unió Értesítőben

Telefon: (06-20) 9288-343

UNIÓS ÉRTESÍTŐ

Az Aditus Kft. új szolgáltatásai

**UNIÓS ÉRTEŚÍTŐ
ELŐFIZETŐKNEK
KEDVEZMÉNY!**

FORRÁS ÉRTEŚÍTŐ CD és PORTÁL

Minden, ami pályázat!

FORRÁS ÉRTEŚÍTŐ CD (havonta)

- ✦ Az összes hazai és uniós pályázati felhívás teljes anyaga, letölthető mellékletekkel.
- ✦ A legegyszerűbb és leggyorsabb tematikus pályázatfigyelés.
- ✦ Internet költség és letöltési idő nélküli azonnali keresés.
- ✦ Sikeres mintapályázatok, -projektek.
- ✦ Pályázati távoktatási modul.

Ára: 3750 Ft+ÁFA/hó* (+ingyenes portál előfizetés)
**Kizárólag UNIÓS ÉRTEŚÍTŐ előfizetőknek
CSAK 2000 Ft+ÁFA/hó!**

Kérjen ingyenes bemutató CD-t!

FORRÁS ÉRTEŚÍTŐ pályázati portál

- ✦ Az összes hazai és uniós pályázati felhívás teljes anyaga, mellékletekkel (200-250 aktuális pályázat).
- ✦ Folyamatos adatfrissítés.
- ✦ Személyre szabott pályázatfigyelés és azonnali e-mail értesítés.
- ✦ Vonatkozó jogszabályok, statisztikai adattár, EU életrajz minták.
- ✦ Pályázati fórumok, on-line interjúk.
- ✦ Pályázati távoktatási modulok, tutori segítség, on-line tanácsadás.

www.forrasertesito.hu

Ára: 3100 Ft+ÁFA/hó*
**Kizárólag UNIÓS ÉRTEŚÍTŐ előfizetőknek
CSAK 1360 Ft+ÁFA/hó!**

*Éves előfizetés esetén

RENDELJE MEG MOST!

1055 Bp., Balassi Bálint utca 19. I./3. • Info vonal: 1-354-1638 • Fax: 1-354-1639
E-mail: aditus@aditus.hu • www.forrasertesito.hu

UNIÓS ÉRTESÍTŐ – HATÁROK NÉLKÜL

Az uniós támogatásokban egyre hangsúlyosabb szerepük van a szomszédsági programoknak, határon átnyúló pályázati lehetőségeknek. Ezzel párhuzamosan egyre több szomszédos országban nyílnak meg, vagy bővülnek uniós pályázati programok.

A fentiekre tekintettel az Uniós Értesítő – az Adaptatio Kft. szakmai együttműködésével – hónapról-hónapra beszámol a Romániában, Szerbia és Montenegróban, valamint Szlovákiában megvalósuló EU támogatásokról, fejlesztésekről, elsősorban az ott élő magyarságot is érintő programokról és lehetőségekről.

2007 után...

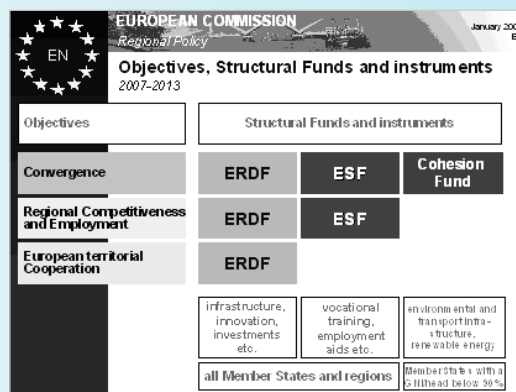
Nagyobb hangsúly és több pénz a területi együttműködésre

Magyarország számára a 2007. utáni kohéziós politika új lehetőségeket nyithat meg a magyar-magyar kapcsolatok, illetve a nemzetstratégiai célkitűzések terén azáltal, hogy az uniós regionális fejlesztés kiemelt prioritásává válik a területi együttműködések támogatása.

Összhangban a területi együttműködéssel kapcsolatban megfogalmazott célkitűzésekkel, a kormány által elfogadott Új Magyarország program szerint az ország földrajzi, geostratégiai helyzete indokolja, hogy hazánk maximálisan kihasználja mindazon lehetőségeket, amelyek a területi együttműködésből fakadnak. Ezáltal – most már közösségi keretben és stratégiák alapján – segítsük elő a magyar-magyar együttműködés új formáit: „A határon átnyúló együttműködés és az európai területi együttműködés tekintetében Magyarország az Európai Unió többi országához képest speciális geostratégiai helyzetben van, hiszen a hazánkkal határos országokban összesen 2,5 millió magyar él kisebbségként. A szomszédos államokban élő magyarság a politikai, gazdasági és kulturális érdekérvényesítés szempontjából egyaránt kiemelkedő értéket képvisel az ország számára. Mindezek alapján meghatározó figyelmet kell fordítani a szomszédos országok magyarok által lakott részeitnek fejlesztésére, mely nemcsak Magyarország, illetve a kárpát-medencei magyarság, hanem egyben a hazánkkal szomszédos országok érdeke is.”

A 2007. utáni kohéziós politika a korábbiakhoz képest jóval nagyobb hangsúlyt és támogatást jelent a területi együttműködés területén, nem csak a tagállamok között, hanem az ún. külső határokon is. A 3. célkitűzés (Európai területi együttműködés) teljes mértékben, míg az 1., 2. célkitűzésekben (Konvergencia; Regionális versenyképesség és foglalkoztatás) kvázi horizontális szinten jelenik meg a területi, transznacionális együttműködés elősegítése, támogatása. Az új Kohéziós politika lehetővé teszi azt is, hogy a Strukturális Alapokból finanszírozott támogatás kiterjedjen a nem EU tagállamokra is, ha ezek a fejlesztések a Közösség régióinak a javát szolgálják. Magyarország számára különösen fontos ezen régiók (Kárpátalja, Délvidék) leszakadásának meggátolása, az ide (is) irányuló fejlesztési források biztosítása.

Forrás: www.europa.eu.int

FORRÁS: EURPOA.EU.INT

Az előcsatlakozási alapok esetén a PHARE CBC, míg a Strukturális Alapok keretén belül az EQUAL és az Interreg program eddigi tapasztalatai már jelentős tényanyagot, adatot biztosítanak számunkra, hogy ezek strukturált feldolgozása révén megfogalmazzuk az eddig rendelkezésre állt uniós támogatások hasznosulását – magyar-magyar szempontból –, valamint javaslatokat tegyünk a 2007. utáni időszak fejlesztési célkitűzéseire. Ilyen jellegű adatgyűjtés, az uniós források illetően hasznosulásának feldolgozása eddig még nem történt meg. Különösen fontos lenne arról is pontos képet alkotni, hogy a szomszédos országokban élő magyarság egyes célcsoportjai (pl. önkormányzatok, civil szervezetek, egyházak, vállalkozók) hol és milyen fejlesztési területeken tudtak hozzáférni eddigi a transznacionális, illetve határokon átnyúló fejlesztési forrásokhoz.

A fentiek mellett – a fejlesztési célkitűzések kidolgozása érdekében – szükséges az eddigiek során más államok között transznacionális együttműködés keretében megvalósult projektek összegyűjtése, elemzése, és ezek adaptálható példáinak – esettanulmányok formájában történő – disszeminációja.

A fentiek mellett stratégiai fontosságú, hogy a csatlakozott, illetve 2007-ben csatlakozó országok intézményi együttműködésének, valamint a tapasztalatok és legjobb módszerek uniós szintű cseréjében Románia és Magyarország között minél intenzívebb kapcsolatok alakuljanak ki.

– munkatársunktól –

UNIÓS ÉRTESÍTŐ

Az első szaklap az Európai Unió támogatásokról

ROMÁNIA

ADAPTATIO

szerkesztésében

Megjelent a Strukturális Alapok Romániában c. tájékoztató füzet

UNIÓS PÁLYÁZATOKRÓL MAGYARUL

Az Önkormányzati Füzetek 9. száma elsősorban önkormányzatok részére, de minden lehetséges pályázó számára a csatlakozást követően elérhető európai uniós támogatásokról kíván közérthető formában praktikus információkat nyújtani.

Tekintettel arra, hogy a Strukturális Alapok a legjelentősebb, önkormányzatoknak is szóló EU támogatások, az új kiadvány ezek felhasználásáról kíván elsősorban tájékoztatást nyújtani.

Annak ellenére, hogy számos részletkérdés még nem dőlt el véglegesen, ugyanis a támogatások területeit kijelölő dokumentumok tárgyalása az Európai Unióval még folyamatban van, az EU támogatások felhasználásának folyamatát viszonylag jól ismerjük. Már eldőlt, hogy a 2006-2013-as időszakban melyek lesznek Románia számára a főbb fejlesztési irányok. Részletesebb operatív programok is készültek, ám azok még nem véglegesek, mivel ezeket még nem egyeztetették az Európai Bizottsággal. Hasonló helyzetben van a támogatások felhasználási eljárásrendjének kialakítása, valamint a támogatásokat kezelő szervezetek feladatainak meghatározása is.

Az európai uniós támogatások rendszere ésszerű és átlátható lesz, és ez a már működő SAPARD vagy Phare támogatási rendszerekénél nem lesz lényegesen bonyolultabb. A Strukturális Alapok támogatásaiból több típusú fejlesztés megvalósítható. A pénzek infrastruktúra-, humánerőforrás-, és vállalkozásfejlesztésre is felhasználhatók. Ezek 15 különböző minisztérium, vagy egyéb központi állami intézmény társfinanszírozásával jöhetnek létre.

A magyar nyelvű kiadvány tartalma:

- Az EU kohéziós politikája
- A regionális politikák kialakulásának története
- Hogyan jár el az uniós, és milyen eszközöket használ?
- Támogatási elvek bővebben
- Az európai uniós támogatásokkal kapcsolatos várakozások és uniós elvárások.
- Pályázati rendszer
- Horizontális szempontok: környezetvédelem, esélyegyenlőség
- Szabadpiaci verseny, állami támogatások nélkül.
- Kötelező közbeszerzési eljárás. Jelenlegi szabályozás
- A romániai nemzeti fejlesztési terv – NFT. Mi az a Nemzeti Fejlesztési Terv? Mi az a Nemzeti Stratégiai Referenciakeret Operatív programok.
- Operatív Programok és a hozzá kapcsolódó intézményrendszer. Milyen Operatív Programokhoz tudnak nagy eséllyel pályázni az Önkormányzatok?

A Gazdasági Versenyképesség Növelése. OP specifikus célkitűzései.

- A Közlekedési Infrastruktúra. OP specifikus célkitűzései.
- A Humán Erőforrás Fejlesztés OP specifikus célkitűzései.
- A Regionális Fejlesztés OP specifikus célkitűzései.
- A füzet az interneten elérhető az RMDSZ honlapján: www.rmdsz.ro

– munkatársunktól –

HÍREK

A Kifizetési Ügynökségnek már 2300 alkalmazottja van a szükséges 5000-ból

2006-ra az uniós támogatások pénzügyi lebonyolításával foglalkozó Kifizetések Ügynökség keretösszege 105 millió euró, amelyből 10 millió euró Phare alapokból lesz fedezve. Ezek a pénzek a fizetésekre és az alkalmazottak betanítására, központok, bútorzat feljavítására, számítógép vásárlás és informatikai szoftverek vásárlására használhatók fel.

A Kifizetések Ügynökség 2006. április elsején 2300 alkalmazottal rendelkezik, amelyből 200 központi munkatárs. Hamarosan további 1300 munkahely nyílik meg, és 2006 szeptemberében újabb 1400 munkahely telik be, így a 2006. év végére a Kifizetések Ügynöksége már a tervek szerint 5000 alkalmazottal fog rendelkezni.

PÁLYÁZATÍRÁS, TANÁCSADÁS ROMÁNIÁBAN

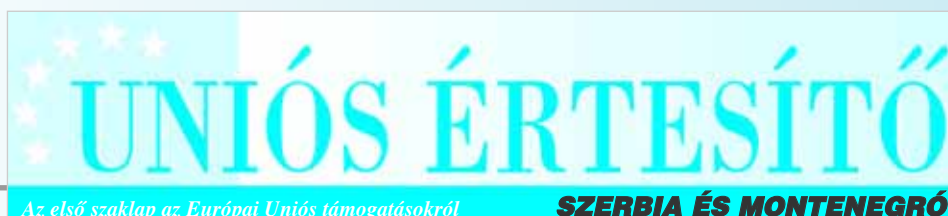
Az Adaptatio Kft. a magyarországi tapasztalatokra építve az elmúlt év végén kezdte el tevékenységét Romániában. Elsődleges feladata minél több romániai magyar szervezet eredményes pályázati tevékenységének elősegítése, valamint a helyi pályázati szakemberhálózat kiépítése. Önkormányzatok, vállalkozók és civil szervezetek részére vállaljuk az alábbi szolgáltatásokat:

- Pályázatfigyelés, pályázati tanácsadás, pályázatkészítés
- Fő szakterületek: humánerőforrás-fejlesztés, terület- és régiófejlesztés, határ menti együttműködési projektek, vállalkozásfejlesztés.
- Képzések, konferenciák, tájékoztató fórumok EU pályázatírásról, szervezetek sikeres felkészítéséről, pályázat-előkészítő tréningek
- Tájékoztatás – uniós pályázati információk magyar nyelven, szakmai kiadványok terjesztése: EU Pályázati Értesítő, romániai UNIÓS ÉRTESÍTŐ, www.eupalyazat.ro – az első magyar nyelvű szlovákiai pályázati portál, ahol az összes hazai, uniós és magyarországi kiírás elérhető.

Elérhetőségeink: Adaptatio S.R.L. • 540349 Târgu Mures, str. Lămașii nr. 25/10.

• Tel: +40-744-592045; +40-745-265759. • info@adaptatio.ro

ADAPTATIO

szerkesztésében

Nyertes projektek főleg észak-Vajdaságban

INTERREG PROGRAM ELSŐ EREDMÉNYEI A DÉLVIDÉKEN

2006 áprilisában – több hónapos késés után – nyilvánosságra hozták a Magyarország- Szerbia és Montenegró Határmenti Együttműködési Program első pályázati felhívására beérkezett pályázatokról szóló döntés eredményét.

Szerbia számára különösen fontos volt e pályázati felhívás, hiszen az uniós forrásból finanszírozott Interreg programnak ez volt a „premierje”. A délvidéki magyarság számára pedig azért volt e pályázatnak különös hangsúlya, mert a program kapcsán „törtek be” az Európai Unió által elérhető lehetőségek a délvidéki magyarság köztudatába, s vált egyszerre a közösségi diskurzus egyik központi témájává.

Az Interreg programok múltja, jelene és jövője

Az Európai Unió INTERREG Közösségi Kezdeményezése 1990. óta működik. Célja elsősorban a gazdasági és társadalmi kohézió erősítése a határmenti együttműködések támogatásával, valamint az Európai Unió belüli és kívüli tagállamok közötti együttműködés elősegítése. A Közösségi Kezdeményezéseket mint az egész európai térség fejlesztése és kohéziója szempontjából alapvetően fontos együttműködési területeket támogató programokat az Európai Bizottság javasolja a tagállamoknak. Egyben meghatározza a kezdeményezések átfogó céljait és prioritásait, valamint az ezekhez rendelt pénzkeretet, amelyek alapján az előre definiált határ menti és makro-térségeket alkotó EU-tagállamok közös, részletes javaslatot nyújthatnak be az Európai Bizottsághoz. A programok szabályszerű végrehajtásáért és a kezdeményezések céljainak megvalósulásáért a tagállamok által programonként felállított közös Irányító Bizottságok felelnek, a programok operatív menedzsmentjét – a résztvevő országokat technikai szinten képviselő – Közös Szakmai Titkárságok látják el.

Jelenleg az INTERREG III programoknak három alapvető formája létezik: a határ menti együttműködés (INTERREG IIIA), a transznacionális együttműködés (INTERREG IIIB) és az interregionális együttműködés (INTERREG IIIC).

A következő programozási időszakban (2007-2013) a jelenlegi INTERREG Közösségi Kezdeményezés önálló célkitűzéssé válik „Európai Területi Együttműködés” néven. A határmenti együttműködés fő irányvonala azonban továbbra is a gazdaságfejlesztés, a turizmus, a közös környezetvédelmi tevékenységek fejlesztése, a határon átnyúló közlekedési és információs hálózatokhoz való hozzáférés javítása, a határon átnyúló víz- és hulladékgazdálkodás javítása, valamint a közös egészségügyi, kulturális és oktatási struktúrák kialakítása marad.

Unió határmenti programok a régióban – 2006. előtt

Az Európai Unió az 1990-es évek eleje óta egyre nagyobb figyelmet fordított a határon átnyúló fejlesztések támogatására mind saját belső és külső határain, mind a leendő EU-tagországok határmenti térségeiben.

A határmenti együttműködések ösztönzését szolgáló INTERREG IIIA-programok egyik felkészülési eszközének a Phare Cross-border Co-operation (Phare CBC) program tekinthető, amely magyar-román viszonylatban 1996-os indulásától kezdve sikeresnek bizonyult, és alapvetően meghatározza a két ország közötti együttműködések jövőbeni irányvonalát. Az 1996-2003 időszakban az Európai Bizottság összesen 34 millió eurót biztosított a határ magyar oldalán megvalósítandó CBC projektek, és 28 millió eurót a román oldal számára. E források felhasználása öt fő prioritásra összpontosult, amelyeket a magyar-román CBC program alapját képező Közös Programozási Dokumentum tartalmaz.

Mind a magyar, mind pedig a román oldalon a források nagy részét a nagyléptékű közlekedési infrastruktúra fejlesztésére (határát- kelőhelyek és közutak korszerűsítése), valamint környezetvédelmi és gazdaságfejlesztési projektek támogatására használták fel. A térség fizikai infrastruktúrájának fejlesztését célzó projekteken kívül regionális és humán erőforrás-fejlesztési projektek is részesültek támogatásból – elsősorban a Kis Projekt Alapból – annak érdekében, hogy elősegítsék a határ menti közösségek és a helyi szereplők közötti partnerségi kapcsolatok kialakulását.

A magyar-szerb határtérségben korábban nem voltak határon átnyúló együttműködési programok, először a Phare Nemzeti Program keretében, 2003-ban került kialakításra egy Kísérleti Kisprojekt Alap, amely a magyar-szerb határterület fenntartható együttműködési hálózatainak létrejöttét hivatott elősegíteni.

2004-ben indult meg ezen új program, amelynek célja Magyarország, Szerbia és Románia határmenti térségeinek egységes fejlesztése a határokon átvívelő hatással rendelkező projekteken keresztül.

A program fő célkitűzése a határon átnyúló térség területi, fizikai és infrastrukturális egységének erősítése, a környezetvédelem és az árvízmezgelőzés területén fellelhető közös kihívások kezelése, a piacok egységesítésének elősegítése, a helyi társadalmak közötti koherencia erősítése, az együttműködés elősegítése a kutatás- és technológiai fejlesztés (KTF) és a humán erőforrás-fejlesztés területén.

Az első pályázati felhívás eredményei

A 2005. február 16-án meghirdetett első INTERREG pályázati körben összesen 403 pályázat érkezett, amelyek együttesen 24,24 milliárd forint összegű támogatási igényt nyújtottak be az eredetileg 4,33 milliárd forintos támogatási keretre. Ez összességében hatszoros „túlpályázást” jelent. A nagyszámú és jó minőségű pályázatokra, továbbá a Strukturális Alapok időkorlátaira tekintettel már az első pályázati körben lehetővé vált a program kereteinek nagyobb mértékű lekötése: a Közös Irányító Bizottság döntése szerint az eredetileg tervezett 50% helyett a rendelkezésre álló keret mintegy háromnegyede lekötendő az első pályázati körben. Ez mintegy 6 Mrd Ft-nyi támogatási keretet jelent, melyből több, mint 4,1 milliárd forintot a Magyarország-Románia programrésze és mintegy 1,9 milliárd forintot a Magyarország-Szerbia és Montenegró Szomszédsági Programra különítettek el.

A támogatásban részesülő 61 projekt közül 42-öt a magyar-román, 19-et pedig a magyar-szerb programba nyújtottak be. A 19 szerbiai nyertes pályázó jelentős része észak-Vajdaságból került ki, ami az elsősorban az ezen a területen élő magyarság számára pozitívum.

Nyertes Interreg projektek a Vajdaságban

Település	Támogatásban részesülő projekt száma	Magyarok aránya
Zombor	6	7%
Újvidék	5	5%
Szabadka	3	36%
Palics	2	53%
Magyarkanizsa	1	86%
Ruma	1	0%
Belgrád	1	0%

A fenti eredmény a magyarság számára nem kielégítő, ám első körben bízónak tekinthető, hisz a délvidéki magyar közösség csak most kezdi felismerni az uniós támogatásokban rejlő lehetőségeket. E kezdeti lelkesedést kell tovább erősítenünk, s szakmailag is fel kell készítenünk az érintett szervezeteket, hogy a következő körben (amelynek kiírása az elkövetkező hetekben várható) minél több nyertes délvidéki magyar projekt születessen.

– munkatársunktól –

PÁLYÁZATÍRÁS, TANÁCSADÁS SZERBIÁBAN IS!

Az Adaptatio Kft. a magyarországi tapasztalatokra építve az idei év elején elkezdte tevékenységét Szerbiában is. Elsődleges feladata minél több délvidéki magyar szervezet eredményes pályázati tevékenységének az elősegítése, valamint a helyi pályázati szakember-hálózat kiépítése. Önkormányzatok, vállalkozók és civil szervezetek részére vállaljuk az alábbi szolgáltatásokat:

- Pályázati tanácsadás: pályázatfigyelés, pályázatírás, pályazatkészítés
- Szakértői tevékenységek, fejlesztési tervek, megvalósíthatósági tanulmányok
- Képzések, konferenciák, információs napok, pályázat-előkészítő tréningek
- Tájékoztatás: uniós pályázati információk magyar nyelven, szakmai kiadványok terjesztése: Uniós Értesítő – benne Szerbia és Montenegrói Uniós Értesítő; www.eupalyazat.co.yu – az első magyar nyelvű szerbiai pályázati portál, ahol az összes hazai, uniós és magyarországi kiírás elérhető

ADAPTATIO
Kft.

UNIÓS ÉRTESÍTŐ

Az első szaklap az Európai Unió támogatásokról

SZLOVÁKIA

ADATSTÁTUSZ

szerkesztésében

Pályázni pedig muszáj (3.)

2013-IG HÁROM IPOLY-HÍD, ÚTFELÚJÍTÁSOK, TURIZMUSFEJLESZTÉS

A szlovákiai oldalról az Alsó-Garam mente és Ipoly mente falvait is tömörítő eurorégió, az INTERREG III-A határon átvéelő együttműködési programban nyert meg egy célpályázatot, amelynek eredményeként a közeljövőben a Helemba–Ipolydamásd közötti híd épülne meg, aztán a Vámosmikola–Ipolypászto közötti hidat építenék fel, majd a Tésa–Ipolyvisk közötti, már meglévő hídon átvetető utat bővítenék és újítanák fel.

AZ IPOLY HÍD A II. VILÁGHÁBORÚ ELŐTT – IPOLYPÁSZTÓ

Ocskay Gyula, az IGE pályázati tanácsadója lapunknak elmondta: erre a célra 60 millió forintért pályáztak, ötszázalékos önrésszel, ebből mindhárom hídra összesen 44 millió forintot nyertek. Most az eurorégió azt szeretné elérni, hogy az országos Útgazdálkodási és Koordinációs Igazgatóság járuljon hozzá az önrészhez, a fennmaradó eurorégiós pénzből pedig a többi Ipoly-hídra dolgoznának ki megvalósíthatósági tanulmányt. „Pillanatnyilag egyik ország nemzeti fejlesztési tervében sem szerepel prioritásként az említett Ipoly-hidak létesítése, ám ha nem lesz belső határ, és nem kell majd államközi szerződéseket kötni a hidak miatt, már kizárólag belső, régiós forrásokból is hozzá lehet kezdeni a megvalósításokhoz, ezért kell erre felkészülni, már most” – mondta Ocskay. Székely Mártontól, az esztergomi városháza szakelőadójától megtudtuk: a XX. század elején a térségben még nyolc Ipoly-híd állt, tehát a maradék öt megvalósíthatósági tanulmányait is szeretnék elkészíteni, az említett három híd esetében pedig már a kivitelezési terveken dolgoznak. Először valószínűleg az Ipolydamásd–Helemba közötti híd készül el, Ocskay Gyula szerint ez 2010-ig befejezhető.

A híd- és közút-felújítási programban Ipolydamásd, Helemba, Ipolykiskeszi, Vámosmikola, Ipolypászto, Tésa, Ipolyszakállos, Ipolybél és Leléd, valamint Letkés és Szalka is érdekelt. Ha mindez megvalósul, akkor az eurorégió saját közlekedési struktúrája, s ebből kifolyólag saját menetrendje is lesz, önálló regionális tömegközlekedési vállalattal.

Székely Márton elmondta: az Interreg programban több, ellenőrzés nélküli határátkelőt is kijelöltek az Ipolyon, ez a vízi turizmus-

nak is kedvezne. Ám – noha mindkét ország illetékes szervei idén áprilisra ígérték ezt –, az államközi szerződést a szakminisztériumok között még nem írták alá. Az INTERREG III-A projekt keretén belül az Ister-Granum hallépcsők kialakítására is komoly összeget nyert: több mint 200 millió forintot. Ocskay Gyula előadásában megállapította: az eurorégió akkor lesz működőképes, ha kiegyenlített a fejlődés a szlovákiai és a magyar oldalon is, s ehhez az Ipoly-hidak nélkülözhetetlenek. Mindhárom hídra közös közbeszerzési eljárást írnak ki, ugyanakkor három különböző kivitelező cég is szóba jöhet. Az érintett falvaknak az előkészületi fázisban az adatszolgáltatást és a szakhatósági engedélyek beszerzését kell biztosítaniuk.

Forrás: Új Szó

Fél millió felújítandó panellakás Szlovákiában

PANELFELÚJÍTÁS UNIÓS PÉNZBŐL

Az elmúlt év végén – a 2007 utáni uniós költségvetésről a brüsszeli uniós csúcsertekezleten – létrejött megállapodás egyik sarokpontja a közelmúltban csatlakozott tagállamok javaslatára a több évtizede épült panellakások, lakótelepek felújításának támogatása volt. A probléma szinte minden közép-kelet európai vagy balti országot érint, Magyarországon és Szlovákiában nagyságrendileg fél-fél millió felújításra szoruló panellakás van.

A cél a lakótelepek felújításának megkezdése. A projekteket ugyan az önkormányzatok készítik majd elő, de szükség van a lakosság együttműködésére is. Szlovákiában a háztartások 45%-a él ma panellakásban, a lakások felújítása a jelenlegi állami támogatás mellett 36 évig tartana. Szlovákia hét évre 4,2–4,6 milliárd koronát kaphat az EU-tól, a teljes felújításhoz azonban összesen 400 milliárd koronára lenne szükség.

Az uniós támogatás kiegészítő jellegű, a hiányzó részt az állami költségvetésből és a magánszféra pénzforrásaiból pótolják. A támogatások csak a lakótelepek komplex felújítására vehetők igénybe azokban a régiókban, ahol erre a legnagyobb szükség van. A pénzből a lakóházak közös helyiségeinek a tatarozása, a műszaki felújítása végezhető el, valamint növelhető a lakóépületek energiahatékonysága.

A fentiekén túl atámogatások felhasználhatók közterek felújítására, játszóterek, járdák és utak építésére. Csak olyan lakótelepek vehetik igénybe a támogatást, ahol legalább 1500 ember él.

- munkatársunktól -

ESZA Európai Szociális Alap
Nemzeti programirányító iroda
Társadalmi szolgáltató Kht.

Öt éve az uniós programok útján – Idén öt éves a foglalkoztatási, oktatási és felnőttképzési programokkal foglalkozó ESZA Kht.

PROGRAMOZÁSI KÖRNYEZET

A Phare programok az előcsatlakozási alapok részeként az elmúlt több, mint tíz év alatt olyan jelentős támogatásokat juttattak Magyarországra számára, amelyek nemcsak hazánk gazdasági fejlődéséhez járultak hozzá, de nagyban elősegítették a hazai intézmények felkészülését is a csatlakozásra. A csatlakozás után hazánk a Strukturális Alapok, az EU regionális politikájának fő pénzügyi eszközeinek forrásait veheti igénybe. Magyarországon a 2004-2006-os periódusban a Strukturális Alapok teljes költségvetése 2,13 milliárd euró.

A Strukturális Alapok egyik eszköze, az Európai Szociális Alapnak a kulcspolitikái a humán erőforrás-fejlesztés területére esnek: a munkanélküliség megelőzése és a munkanélküliek visszasegítése a munka világába, az egyenlő esélyek biztosítása a társadalom hátrányos helyzetű csoportjai számára, az élet-hosszig tartó tanulás és a szakképzés összhangba hozása a társadalom igényeivel, valamint a nők munkaerő-piaci esélyeinek növelése. Ez a támogatás elsősorban nem a szociális célokra történő támogatások kiosztására összpontosít, hanem olyan programok, módszerek elterjesztésére, amelyek lehetőséget adnak az emberek számára arra, hogy a saját körülményeiket sikeresen megváltoztassák, és jobb irányba mozdítsák.

Az ESZA Kht.

A fentiekben bemutatott programozási környezetben, az előcsatlakozási alapok lezárása és a Strukturális Alapok fogadására való felkészülés küszöbén, 2000 októberében jött létre, majd 2001 áprilisában kezdte meg munkáját az ESZA Európai Szociális Alap Nemzeti Programirányító Iroda Társadalmi Szolgáltató Közhasznú Társaság, az ESZA Kht.

Az elsősorban az Európai Szociális Alap által támogatott foglalkoztatási, oktatási- és nevelési célú programokat végrehajtó kht. kizárólagos állami tulajdonú, kiemelten közhasznú társaságként jött létre az akkori minisztériumok együttműködésében (OM, GM, SZCSM). Jelenlegi tulajdonosai a Foglalkoztatáspolitikai és Munkaügyi Minisztérium (76%) és az Oktatási Minisztérium (24%). Alapításának célja egy olyan intézmény létrehozása volt, amely hazánk EU-csatlakozásáig ESZA-típusú Phare programokat hajt végre, majd a csatlakozást követően – uniós programokban szerzett tapasztalatait felhasználva – a Strukturális Alapok intézményrendszerében közreműködő szervezeti feladatokat lát el.

AKKREDITÁCIÓ

Az ESZA Kht. úgynevezett „kiterjesztett decentralizált végrehajtási rendszer” szerinti akkreditációja (EDIS akkreditáció) 2004-ben valósult meg, amelynek eredményeként a kht. az EU által is elfogadott, legitim „végrehajtó ügynökséggé” vált, és már az Európai Bizottság előzetes jóváhagyása nélkül tudott

döntést hozni a programokat érintő ügyekben. A Kormányzati Ellenőrzési Hivatal szintén 2004-ben végzett vizsgálatát követően a kht. megszerezte a „közreműködő szervezet” minősítést, amely alkalmasnak találta arra, hogy a Strukturális Alapok fogadásában szerepet kapjon.

KÜLDETÉS

Az ESZA Kht. nonprofit alapon működő közhasznú szervezetként a legmagasabb fokú átláthatóságra, kiváló minőségre és teljesítményre törekszik az ESZA-típusú programok végrehajtásában.

Küldetése a munkaerő-piaci integráció, a foglalkoztatási célú képzési programok, a hazai vállalkozói szféra belső képzési tevékenysége, az esélyegyenlőség növelése és a hátrányos helyzetű csoportok társadalmi re-integrációjának területére irányuló ESZA-típusú intézkedések eredményes, sikeres és hatékony megvalósítása. Hosszú távon az ESZA Kht. olyan intézménnyé válik, amely teljes körűen képes az Európai Unió fejlesztési tevékenységei, különösen az Európai Szociális Alap programjainak hazai szakmai és koordinációs feladatainak ellátására.

A SZERVEZET SZEREPÉNEK, FELADATAINAK BŐVÜLÉSE

5 év...

53,5 milliárd forint támogatási keret
45 milliárd forint lekötött támogatás
10 program
19 pályázati kiírás
3450 beérkezett pályázat
1000 támogatott pályázat
1500 kedvezményezett
86000 jóváhagyott számla
6500 kiadott ÁFA nyilatkozat
900 ellenőrzött közbeszerzési eljárás
1320 folyóméter papír (csak a pályázatokból)

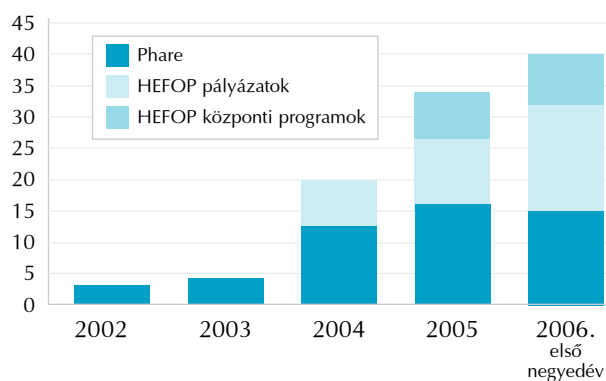
Az ESZA Kht. a Phare előcsatlakozási alap keretében teljes jogú, akkreditált végrehajtó ügynökségként, finanszírozását tekintve nyolc, szakmai tartalmát tekintve hat program irányításában vett részt, hozzávetőleg 75 millió euró összköltségvetéssel. A hat program közül a két legnagyobb költségvetésű – az egyik két pályázati meghirdetési kört, a másik két alprogramot is magában foglaló – program a mai napig is folyik, lezárásuk 2006. végére várható. A programok alapvetően a munkaerő-piaci integráció és foglalkoztatás, az oktatás-nevelés, valamint a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű lakosságcso-

portok esélyegyenlőségének biztosítására koncentráltak illetve koncentrálnak.

A Phare programok végrehajtásával párhuzamosan a szervezet 2003 januárjában megkezdte a Strukturális Alapok fogadására történő intézményi felkészülést. Az Unió 2000-2006-os programozási időszakához Magyarország 2004-ben, a csatlakozással kapcsolódott, ekkor indulhatott meg a Strukturális Alapok felhasználása. Ehhez azonban 2004 elejére már létre kellett jönnie egy működőképes intézményrendszernek, amelynek az ESZA Kht. mint a Humán erőforrás-fejlesztési Operatív Program foglalkoztatási és felnőttképzési intézkedéseinek szakmai közreműködő szervezete is része.

A HEFOP indulása óta, a Phare programok zárását is figyelembe véve a szervezet jelentős változásokon ment keresztül, növekedett, erősödött szakmai tudásában, feladataiban, humán erőforrásában.

Az ESZA Kht által kezelt odaftélt ill. leszerződött támogatási összeg alakulása (milliárd forint)

PHARE PROGRAMOK

A két nagy költségvetésű Phare program, a „Küzdelem a munka világából történő kirekesztődés ellen” és az „Információs technológia az általános iskolákban” elnevezésű programok befejezése, zárása 2006 végéig megtörténik. A programok végrehajtó ügynökségeként az ESZA Kht. felel mind a pénzügyi, mind a szakmai megvalósításért, a programok zárásáért.

E két hátralévő program zárása azonban nem jelenti, nem jelentheti a végső zárást. Mint a Phare programok egyik jelentőségteljes intézménye, az ESZA Kht. feladata részt venni a magyarországi Phare programok örökségének rendszerezésében, az eredmények bemutatásában, összegzésében, dokumentálásában a szakma, a közvélemény és az utókor számára. Csak azt követően lehet a Phare programokat lezártnak tekinteni, hogy azok tapasztalatainak, tudásának összegzése, és továbbvitele az újabb uniós programokba megtörtént.

AZ ESZA KHT. ÁLTAL KEZELT PHARE PROGRAMOK

A képzésből a munka világába történő átmenet támogatására HU0008-02 számú Phare program az OM támogatásával

A program egységbe foglalja a gazdaság és a felsőoktatás kapcsolatát az életben át tartó tanulással.

Az 1. és 2. alprojekt célja az iskolai lemorzsolódás csökkentése volt az 5-8. osztályban, illetve a középiskolai években. A projektek eredményeként kialakult a lemorzsolódás csökkentését

célzó személyre szabott fejlesztő programok váza is, s emellett a projektek fontos része volt a szabadidős tevékenység, a családok bevonása, a pedagógusok továbbképzése és a nemzetközi tapasztalatok megismerése. A 3. alprojekt keretében megvalósult projektek célja a regionális pályaválasztási központok létrehozása, illetve a pályaeorientációs szolgáltatás fejlesztése volt. A projektek eredményeként három regionális szintű pályaválasztási és pályaeorientációs hálózat jött létre régiós szinten egységesített és frissített adatbázissal, a hozzáférési pontok jelentős számú bővítésével. A projektek része volt régióként 200-300 szakember továbbképzése és a nemzetközi tapasztalatok megismerése, valamint internetes honlapok létrehozása régióként, amelyeken online tanácsadás folyik. A 4. alprojekt célja a fiatal felnőttek és pályakezdők piacorientált képzése volt. A felsőoktatási intézmények vezette konzorciumok a munkaügyi és gazdálkodó szervezetekkel partnerségben végrehajtott projektek keretében 37 kompetenciaalapú kurzus tananyagát és azok variációit dolgozták ki, valamint indították be, több mint ezer hallgató részvételével.

Halmazottan hátrányos helyzetű lakosságcsoportok foglalkoztathatósága és tartós foglalkoztatása HU0008-03 számú Phare program az FMM támogatásával

A program célja a fiatalok, a roma kisebbséghez tartozók és a fogyatékkal élő emberek munkaerő-piaci integrációjának, re-integrációjának segítése három magyarországi régióban.

A pályázati alapról lehetőség nyílt a foglalkoztatás feltételeinek megteremtésére, a célcsoport képzésére, átképzésére és segítő, támogató tevékenységekre. Ezek a komponensek csökkentik a célcsoport hátrányait, és biztos háttérrel nyújtanak a tartós munkavállaláshoz. A romákkal, fogyatékos emberekkel és fiatalokkal foglalkozó projektek 11 különböző szakma elsajátítását tették lehetővé közel 200 résztvevő számára, akiket jelenleg 12 különféle, alap- és középfokú végzettséget igénylő munkakörben foglalkoztatnak. A projektek 2002 őszén indultak és 2004 tavaszán zárultak le.

Minden program együttműködésben valósult meg, így lehetőség nyílt tapasztalatokat szerezni, kapcsolati rendszert kiépíteni a versenyszféra szereplőivel, illetve képzést és foglalkoztatást megvalósító egyéb szervezetekkel. A megvalósítás során valamennyi szervezet fejlődött, alkalmassá vált foglalkoztatási programok megvalósítására. Ez jó alapot teremtett az uniós csatlakozás után indított, az Európai Szociális Alap (ESZA) támogatásával megvalósuló európai strukturális politikában való részvételre.

A fogyatékkal élő emberek munkaerőpiacra jutásának elősegítése HU0105-02 számú Phare-program az FMM támogatásával

Az ESZA-típusú kísérleti program célja a fogyatékkal élő és megváltozott munkaképességű emberek munkaerő-piaci esélyegyenlőségének segítése a foglalkozási rehabilitáció eszköztárának rendszerszemléletű fejlesztésével három, gazdasági és foglalkoztatási szempontból is hátrányos helyzetű térségben. A program fő célkitűzése a foglalkozási rehabilitáció négy kulcselemének rendszerszemléletű fejlesztése, helyi kezdeményezésekre és a partnerkapcsolatok erősítésére építve. Fontos szempont volt, hogy a pályázók komplex, több tevékenységcsoportot érintő projekteket valósítsanak meg.

A megváltozott munkaképességű, fogyatékkal élő emberek képzésének különleges jelentősége van. Egyrészt lehetőséget ad saját felelősségű személyiség kifejlesztésére, másrészt a fogyatékkal élők szakmai és életesélyei még nagyobb mértékben függenek a

képzettség minőségétől, mint a nem fogyatékkal élő embereké. A program keretében támogatott képzési fejlesztések modellértékűek lehetnek, és segítséget adhatnak a tartósan károsodott emberek foglalkoztathatóságának javításához a szakmai képzések hiányosságainak csökkentésével. Oldódhatnak a sérült emberek fejleszthetőségével kapcsolatos kétségek, valamint az intézményi és módszertani hiányosságok. A pályázat kiírása során figyelmet fordítottak a képzés „értékére” is azáltal, hogy előírták, a képzés „elismert szakmára” történjen. A fogyatékkal élő emberek elhelyezkedését akadályozó tényezők rendkívül sokfélék, és gyakran együttesen jelentkeznek, így a hatékony beavatkozáshoz a képzések mellett komplex támogató szolgáltatás nyújtása is szükséges.

Vállalkozói készségek fejlesztése a középfokú és felsőoktatásban

HU0105-03 számú Phare program az OM támogatásával

A középfokú oktatásban, a felsőoktatásban, a tanárképzésben és a felnőttképzésben megvalósuló program a vállalkozási ismeretek és a vállalkozást segítő kompetencia alapú készségek fejlesztéséhez kívánt hozzájárulni, amely a kis- és középvállalkozások tudásháttérének erősítésén keresztül elősegíti a munkaerő-piaci esélyek növelését, valamint a foglalkoztatottság növekedését.

A program első komponense a vállalkozói készségek fejlesztését, gazdálkodási és vállalkozási ismeretek oktatását, „diákvállalkozások” létrehozását és működtetését célozta a középfokú oktatásban. A második komponens továbbképzési programokat tartalmazott középiskolai tanárok számára a vállalkozói készség-fejlesztés módszertani megalapozására, vállalkozási ismeretek és készségek fejlesztésére, valamint „diákvállalkozások” szervezésére. Gazdálkodási és vállalkozói ismereteket oktató tananyagmodul kidolgozása és a felsőoktatásba és felnőttképzésbe történő bevezetése volt a harmadik komponens célja.

Küzdelem a munka világából történő kirekesztődés ellen

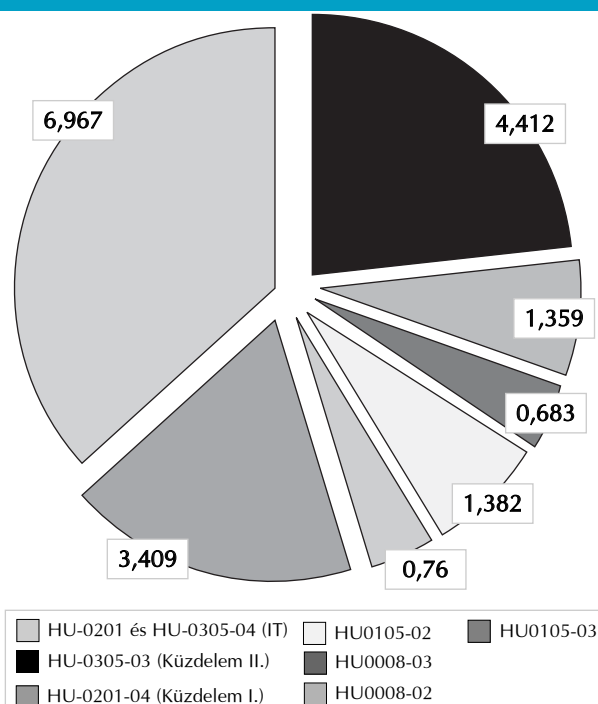
HU2002/000-315.01.04. és HU2003/004-347.05.03. számú Phare program az FMM támogatásával

A jelenleg is futó program célja a tartós munkanélküliek és halmozottan hátrányos helyzetű emberek visszasegítése az elsődleges munkaerőpiacra. A cél, a szándék önmagában nem innovatív, az eszközök azonban újak, a korábbiakhoz képest majdhogynem formabontóak. A program célcsoportjaként megnevezett társadalmi csoportok elérése, munkaerőpiacra segítése sok éven át közmunkán és közhasznú foglalkoztatáson keresztül történt, amely fontos, de átmeneti segítséget nyújtott a résztvevőknek. A munkán és munkabéren kívül azonban mindezek a programok – hosszú évek gyakorlata és tapasztalatai erre mutatnak – csupán eseti tünetkezelést nyújtottak, és nem, vagy csak csekély hatékonysággal orvosolták a probléma gyökerét. A „Küzdelem program” egy olyan komplex munkaerő-piaci re-integrációs program, amely a közmunka programok jól működő hagyományait kiegészítette olyan elemekkel, amelyek hosszú távon eredményezhetnek minőségi változást a tartós munkanélküliek számára.

A programot két körben hirdettük meg, hasonló célokkal, növekvő megpályázható támogatási összegekkel. A meghirdetéseken belül két komponensre lehetett pályázni, ahol az első a szociális területen történő foglalkoztatást célozta meg, míg a második kiemelten kezelte a roma lakosságcsoport elérését. Az ország minden régiójában folynak támogatott projektek, amelyek ezáltal közel 3000 embernek adnak munkát, képzést, valamint pszichoszociális támogatást.

Az ambiciózus kiírói célokhoz – nevezetesen 50 tartós munkanélküli 8,5 ill. 18 hónapos foglalkoztatása, képzése és egy részük kötelező továbbfoglalkoztatása – bőkezű forrásokat és eszközöket is rendeltek a program kiírói. A hangsúlyok a foglalkoztatásról a résztvevők gondos és körültekintő kiválasztására, a fajsúlyos, lehetőleg akkreditált képzések megvalósítására és a kissé félrevezető megnevezéssel a „kiegészítő szolgáltatások” biztosítására kerültek. Félrevezető, hiszen a program sikere éppen ezeken a „kiegészítő szolgáltatásokon” múlhat. Ezek a korábbi programoktól idegen, új, támogató tevékenységek hivatottak szavatolni a foglalkoztatottak mentális, pszichés és szociális felemelkedését, és ezáltal az elsődleges munkaerőpiacra történő belépésüket. Jóllehet még futnak a projektek, az eddigi tapasztalatok alapján is mind világosabban körvonalazódik, hogy a szakszerű és emberi törődés, mentorálás, és folyamatos segítségnyújtás – ha mégoly küzdelmek árán is – megtérülő ráfordításoknak bizonyulnak.

Phare programok szerződéseinek értéke (milliárd forint)
(összesen 19 milliárd forint)

Információs technológia az általános iskolákban

HU-2002/000-315-01-05 és a HU2003/0045-347-000-05-04 számú Phare program az OM támogatásával

A program általános célja az, hogy az általános iskolák alkalmassá váljanak a XXI. század követelményeinek teljesítésére. Miközben Magyarországon is rohamléptekkel alakul a tudásalapú társadalom, sok iskola fizikailag, műszaki állapottól fakadóan is alkalmatlan bármilyen korszerű, információhoz és tudáshoz jutást biztosító eszköz használatára. (Az iskolaépületek negyven százaléka több mint ötven éves, tizenhárom százaléka pedig 1900 előtt épült. Negyven százaléka haladéktalanul felújításra szorul, minden tizediket pedig azonnal le kellene bontani.) A műszaki állapot mellett a korszerű ismeretszerzést biztosító információs és kommunikációs technológia elterjedését hátráltatja az ezeket ismerő és használni képes pedagógusok hiánya.

A pályázat két alprogramból állt. Az első alprogram egyfelől az oktatási épületek felújítására, rekonstrukciójára, vagy bővítésére irányult, másfelől pedig támogatta a modern IKT berendezések és eszközök beszerzését. Ez az alprogram tehát a technikai feltételek megteremtését célozta, azaz olyan épületfelújítást, ami közvetlenül kapcsolódik az információs és kommunikációs technológia létrehozásához, valamint az információs és kommunikációs eszközök, és az ezek használatához szükséges szoftverek beszerzéséhez. A 2. alprogram az információs és kommunikációs technológia alkalmazásának támogatását célozta. Ebben szerepelt a pedagógusok felkészítése az eszközök használatára (ún. pedagógus-továbbképzési komponens), és az e-tanulás feltételeinek megteremtése meglévő tananyag fejlesztésével, máshol már bevált e-tanulási anyagok felhasználásával, vagy új e-tanulási anyagok kidolgozásával (ún. e-tananyagfejlesztési komponens).

HEFOP INTÉZKEDÉSEK

Míg a Phare a záráshoz közeledik, a 2004-2006-os HEFOP programok folytatódnak, újabb feladatokat jelentenek, és ezzel egyidejűleg már a következő programozási időszakra való felkészülés is elkezdődik.

Az ESZA Kht. a feladatkörébe tartozó HEFOP intézkedések vonatkozásában jelenleg a szakmai közreműködő szervezet adatait látja el. Az intézkedések megvalósítása során közreműködik a pályázat-előkészítésben, ellátja a pályázati feladatokat a meghirdetéstől a folyamatos információ-szolgáltatáson, tájékoztatáson át a pályázatok fogadásáig, felel az értékelési folyamatokért, a döntési javaslatok felterjesztéséért és a támogatott szervezetekkel, konzorciumokkal való szerződéses kötést koordinálásáért. A projektek indulásától a szervezet segíti, monitorozza a megvalósítást, szakmai monitoring feladatokat lát el. A pályázati és monitoring folyamatok mellett a kht.-nek folyamatosan feladata a közvélemény tájékoztatása az uniós és hazai források felhasználásáról, a programok eredményeiről.

A folyamatban lévő projektek segítése, pályázatok megvalósítása mellett el kell kezdeni a felkészülést a következő programozási időszakra. Ennek egyik időszaki feladata a HEFOP megvalósítása során összegyűjtött tapasztalatok összegzése és továbbítása azon szakembereknek, akik részt vesznek a második Nemzeti Fejlesztési Terv kidolgozásában, a megvalósítás előkészítésében. A további programtervezés és végrehajtás során nem csupán a hazai, hanem a külföldi tapasztalatokat is fel kell használni. Ennek megfelelően a szervezet igyekszik kiépíteni és fejleszteni kapcsolatait az uniós más tagállamaiban hasonló tevékenységet folytató szervezetekkel is.

AZ ESZA KHT. ÁLTAL KEZELT HEFOP INTÉZKEDÉSEK

HEFOP 1.3 intézkedés

A nők munkaerő-piaci részvételének támogatása, a család és a munka összehangolásának segítése

Az intézkedés célja a nők munkaerő-piaci részvételének, a női vállalkozásoknak, illetve az önfoglalkoztatóvá vagy vállalkozóvá válásnak a támogatása képzések és vállalkozási ismeretek biztosításával, valamint a munka és a család összeegyeztethetőségének elősegítése.

HEFOP 2.3 intézkedés

Hátrányos helyzetű emberek foglalkoztathatóságának javítása, különös tekintettel a roma népességre

A főként nonprofit szervezetek által megvalósított projektek célja a hátrányos helyzetű csoportok munkaerő-piaci és társadalmi beilleszkedésének segítése, köztük a romák foglalkoztathatóságának javítása. Az intézkedés azon kezdeményezéseket támogatja, melyek a célcsoportok igényeihez igazodó munkaerő-piaci és szociális szolgáltatásokkal, fejlesztésekkel, képzéssel, foglalkoztatással segítik a hátrányos helyzetű emberek munkaerő-piaci beilleszkedését.

HEFOP 3.4 intézkedés

A munkahelyteremtéshez kapcsolódó és a vállalkozói készségek fejlesztését elősegítő képzések

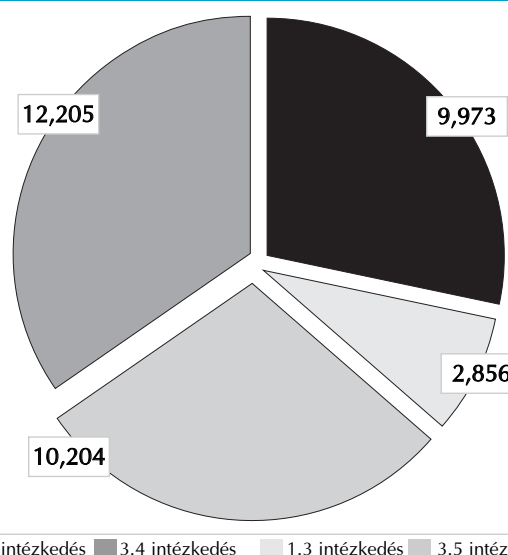
Cél az alkalmazottak és a vállalkozások versenyképességének fokozása olyan képzési programok segítségével, amelyek a munkahelyteremtéshez kapcsolódnak, vagy fejlesztik a vállalkozások alkalmazkodóképességét. Pályázati programok segítségével az intézkedés egyrészt a munkahelyteremtő beruházásokhoz és vállalati technológia-váltáshoz kapcsolódó, másrészt a mikro-, kis- és középvállalkozások alkalmazkodóképességét szolgáló képzési programokat támogatja.

HEFOP 3.5 intézkedés

A felnőttképzés rendszerének fejlesztése

Az intézkedés célja a felnőttképzés minőségének javítása egyrészt a metodika és a tantervek javításával, másrészt a felnőttképzés rendszerének javításával, ezzel is elősegítve, hogy a képzési programok kínálata igazodjon a gazdasági követelményekhez. A pályázatok és központi programok során lehetőség nyílik képzési programok kialakítására, támogatására, a felnőttoktatásban dolgozó szakemberek felkészítésére, távoktatási módszerek kidolgozására és alkalmazására, az intézményrendszer fejlesztésére, mérési módszerek eljárások, eszközök fejlesztésére, valamint módszertani adatbank létrehozására is.

A HEFOP intézkedések rendelkezésre álló kerete (összesen 35 milliárd forint, 2006 március 1-ig odaftélt 25 milliárd forint.)

A négy intézkedés keretében 2004-ben összesen 6 pályázatot hirdettünk meg, amelyek beadási határideje még 2004-ben lejárt, majd megkezdődött a projektek megvalósítása. A 2005-ben meghirdetett 6 pályázat közül 4 beadási határideje járt le még abban az évben, két pályázat beadási határideje 2006-ban van. A pályázatok mellett 2005-ben elindult egy központi program is, és egy újabb központi program szerződés kötése történt meg.

Pályázati adatok (2006. április 20-ai adatok alapján):

Meghirdetett pályázati kiírások száma:

12 (ebből 1 pályázatban nem igényelhető támogatás, előzetesen közbeszerzés útján kiválasztott konzorcium nyújt szolgáltatást)

Központi programok megkötött támogatási szerződéseinek száma: 2

Rendelkezésre álló keret: 35,2 milliárd Ft (138,19 millió euró)

Beérkezett pályázatok száma összesen: 2457

Beérkezett támogatási igény összesen:

70,04 milliárd Ft

Nyertes pályázatok száma összesen: 676

Megítélt támogatás összesen: 18,35 milliárd Ft

Központi programokra, ill. szolgáltatást nyújtó

konzorciummal leszerződött összeg: 7,98 milliárd Ft

A HEFOP/2005/3.4.1 pályázati kiírásra beérkezett

pályázatok értékelése folyamatban van.

Legújabb feladatunk: a Roma Program Támogatási Hálózat

Az Oktatási Minisztérium Hátrányos Helyzetű és Roma Gyermekek Integrációjáért Felelős Miniszteri Biztos Hivatala 2005 áprilisában hozta létre a Roma Program Támogatási Hálózatot (RPTH). 2006 februárjától az ESZA Kht. keretein belül működik tovább az RPTH, amely azzal a céllal alakult, hogy szakmai és működési önállósággal országosan vezető szerepet töltsön be az oktatás területén a romákat érintő, romák által működtetett regionális, térségi, vagy helyi projektfejlesztések technikai támogatásában, függetlenül attól, hogy a fejlesztést állami intézmény vagy civil szervezet valósítja meg. A Hálózat hozzá kíván járulni a romák helyi programjainak kidolgozásához, kivitelezéséhez, és a roma programok multiszektorális és multidiszciplináris támogató környezete kiépítéséhez. Tevékenységei lefedik a projektgenerálási folyamatok és a projekttámogatási rendszer egészét a pályázatok tartalmának ismertetésétől a pénzügyi tervezés segítségével, a jelentések és elszámolások elkészítésének támogatásáig. A terepen szerzett információkat a Hálózat továbbítani tudja a pályázatok és a fejlesztési források felett rendelkezők felé, ezzel téve teljessé a visszacsatolási folyamatokat. Tevékenységüket az Oktatási Minisztérium és a HEFOP IH mellett a Roma Education Fund is támogatja.

A JÖVŐ KIHÍVÁSAI

Az ESZA Kht. egyik legnagyobb erőssége, hogy fiatal és dinamikus szervezet. Alapítását követően rövidesen sikeresen akkreditálták, és ennek eredményeként olyan szervezeti struktúra és eljárási mechanizmus jött létre, amely lehetővé tette a gyors növekedést és minőségi színvonalú szolgáltatások biztosítását.

A szervezet arra törekszik, hogy újabb öt év elteltével is megőrizze fiatalos dinamizmusát, innovációs képességét és újabb

öt év múlva is hatékonyan, sikeresen működő szervezete legyen az európai uniós támogatási programoknak.

KIHÍVÁSOK

- a komplexitásában és volumenében is egyre növekvő programokhoz kapcsolódó támogatás szakmai színvonalának megőrzése;
- ismeretátadás és tudás-transzfer a pályázók és partnerintézményeink munkatársai számára;
- az információs társadalom építésében való hatékony közreműködés, rugalmas információs rendszerek működtetése;
- az „Értékünk az ember” elv mentén minél közelebb kerülni az ESZA – programok támogatottjaihoz és végső kedvezményezettjeihez, az egyénre szabott szolgáltatások biztosítása;
- új feladatok és elismerések elnyerése nemzetközi szakmai környezetben is.

JÖVŐKÉP

Az ESZA Kht. újabb öt év múlva a jelenlegi feladatait továbbra is magas színvonalon, a pályázók iránti empátiával, korszerű informatikai támogatottsággal kívánja végezni. Törekszünk arra, hogy a jövőben a pályázók hatékonyabb és gyorsabb kiszolgálása, a döntési utak lerövidítése érdekében a szakmai és pénzügyi lebonyolítást is magában foglaló önálló közreműködő szervezetté váljunk, és megvalósítsuk az „egy intézkedésetetlen végrehajtó szervezet” elvet.

A jövő másik új lehetősége a regionális, esetleg megyei és/vagy helyi szervezeti egységek (ESZA irodák) létrehozása, amelyekkel erősíteni lehet a közvetlen térségi jelenlétet, a térségi pályázati kooperációt, és koordinációt, a projektmenedzsment minőségbiztosítást. A helyi irodák létrehozásával a regionális különbségek csökkentéséhez, a hátrányos helyzetű régiók felzárkóztatásához és az Európai Unióban elérhető támogatási források hatékonyabb lehívásához szeretnénk hozzájárulni.

Szerveztünk fejlődése jelenlegi szakaszában a munkaszervezet bővülése helyett az innovációt, az alkalmazkodóképességet, valamint a folyamatos szakmai megújulást helyezi előtérbe. Olyan munkaszervezetben szeretnénk dolgozni, mint a mai: fiatalos, szakszerű, szabálytisztelő, igényes.

Mert miről is szól a jövő? Új lehetőségekről, új reményekről, fejlődésről, értékek megőrzéséről. Ezen elvek mentén az ESZA Kht. előtt komoly szakmai perspektívák és kihívások állnak, amelyek sikeres megvalósítására leginkább az elmúlt öt év teljesítménye nyújthat garanciát.

Programjainkról, pályázatainkról bővebben honlapunkon (www.esf.hu) tájékozódhat, ahonnan hamarosan letöltheti az elmúlt 5 évet bemutató jubileumi évkönyvünket is. További információért hívja ügyfélszolgálatunkat a (1) 471-76-96-os számon.

Magyarország célba ér

PROGRAMJAINK AZ EURÓPAI UNIÓ ÉS A MAGYAR ÁLLAM TÁMOGATÁSÁVAL VALÓSULNAK MEG.